

Försvarshögskolan

Självständigt arbete (15 hp)

Författare		Program/Kurs
Major Jerry Nilsson		HOP1
Handledare		Antal ord: 13986
Dr. Linda Johansson	Beteckning	Kurskod
	Självständigt arbete magisteruppsats, krigsvetenskap	2UK022
KAN EN SVENSK LUFTMAKTSTEORI FLYGA?		
<i>En teoriprovande fallstudie av Arash Heydarian Pashakhanlous luftmaktsteori.</i>		
Sammanfattning:		
<p>Luftmakt är ett kraftfullt tvångsmedel för att påverka motståndaren. Luftmakten har under lång tid varit de resursstarka stormakternas verktyg explicit. Tiden och teknikutveckling har medgett att mindre resursstarka stater kan ta till sig luftmakt. Dilemmat för den mindre staten är tillgängliga resurser för kvalitet och kvantitet kontra den resursstarke motståndaren i kontexten asymmetrisk konflikt. Vintern 2021 presenterades Arash Heydarian Pashakhanlou luftmaktsteorin <i>The Underdogs Model</i> (UM) som bygger på dilemmat med en resursstark motståndare. Pashakhanlou menar att den svagare parten kan öka sin sannolikhet att nå framgång mot en starkare motståndare genom att förhålla sig till sex faktorer som är grunden i hans småstatsteori. Teorins sex faktorerna är <i> kreativitet, självförsörjning och externt stöd, engagemang, underrättelse, spridning och kraftsamling samt slå mot sårbara militära mål</i>. Småstatsteorier är något av ett dilemma då man saknar empirisk grund för deras validitet, så även Pashakhanlous teori. Syftet med studien var att med hjälp av två oberoende luftmaktsrelaterade fall pröva teorin och undersöka dess förklaringskraft. Studiens fall är luftmaktsanvändning i italienska Bari 1943 samt Falklandskriget 1982. Studiens resultat visar på stor förekomst av faktorerna i UM samt att Tyskland presterade bättre än de allierade i samtliga faktorer och vidare att Argentina presterades sämre än Storbritannien i flertalet av faktorerna. Pashakhanlous teori kan förklaras i de båda fallen och påvisat hög förklaringskraft. Studien konkluderar efter genomförd analys att det inte kan uteslutas att andra faktorer inverkar på utfallen eftersom studien fokuserat på teorins sex faktorer. Krav på ytterligare prövning föreligger innan Pashakhanlous teori kan bekräftas eller avfärdas med ytterligare empirisk bevisning.</p>		
Nyckelord:		
Luftmakt; Asymmetri; The Underdog's Model; Flyganfallet mot Bari; Falklandskriget		

Innehållsförteckning

1	INLEDNING.....	3
1.1	PROBLEMFÖRMULERING	3
1.2	SYFTE OCH FORSKNINGSPRÅG	4
1.3	KÄLLMATERIAL, KÄLLKRITIK SAMT AVGRÄNSNINGAR	4
1.4	BEGREPPSANVÄNDNING.....	5
1.5	DISPOSITION.....	5
2	FORSKNINGSÖVERSIKT.....	7
2.1	TIDIGARE FORSKNING - ASYMMETRISK KONFLIKT	7
2.2	TIDIGARE FORSKNING - ASYMMETRISK LUFTMAKT – DEN SVAGARE PARTEN	8
2.2.1	<i>Tysklands anfall på hamnen i Bari 1943 - ett lyckat underdog fall.....</i>	<i>9</i>
2.3	TIDIGARE FORSKNING - SYMMETRISK LUFTMAKT – DEN STARKE PARTEN	10
2.3.1	<i>Falklandskriget 1982 - ett misslyckat underdog fall.....</i>	<i>11</i>
2.4	UPPSATSENS FORSKNINGSBIDRAG	12
3	TEORI.....	13
3.1	BESKRIVNING AV TEORIN UM	13
3.1.1	<i>Pashakhanlous motivering till ny teori</i>	<i>13</i>
3.2	TEORINS GRUNDPRINCIPER	13
3.2.1	<i>Teorins sex grundfaktorer.....</i>	<i>13</i>
3.3	SAMMANFATTNING AV UM TEORIN	15
4	METOD	16
4.1	VAL AV METOD.....	16
4.2	VAL AV FALL.....	16
4.3	RELIABILITET OCH VALIDITET.....	17
4.4	OPERATIONALISERING.....	17
4.4.1	<i>Studiens variabler och definitioner och undersökningens tillvägagångssätt</i>	<i>18</i>
4.4.2	<i>Studiens analytiska ramverk.....</i>	<i>19</i>
4.5	FÖRKLARINGSKRAFT	20
4.6	SAMMANFATTNING AV METOD.....	20
5	ANALYS/RESULTAT.....	21
5.1	FALLET - FLYGANFALLET MOT BARI.....	21
5.1.1	<i>Historisk återgivning av konflikten</i>	<i>21</i>
5.1.2	<i>Analys Flyganfallet mot Bari.....</i>	<i>22</i>
5.1.3	<i>Sammanfattning av studiens analysresultat i Flyganfallet mot Bari.</i>	<i>27</i>
5.2	FALLET - FLYGKRIGET UNDER FALKLANDSKRIGET 1982.....	27
5.2.1	<i>Historisk återgivning av konflikten</i>	<i>27</i>
5.2.2	<i>Analys Flygkriget under Falklandskriget 1982</i>	<i>29</i>
5.2.3	<i>Sammanfattning av studiens analysresultat i Falklandskriget 1982.</i>	<i>34</i>
5.3	RESULTAT FÖR STUDIENS FORSKNINGSPRÅG	35
6	DISKUSSION	36
6.1	RESULTATDISKUSSION.....	36
6.2	METODDISKUSSION.....	37
6.3	SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER	37
6.4	FORTSATT FORSKNING	38
7	REFERENSER.....	39

1 Inledning

"I would regard it as a personal affront and insult if the Luftwaffe should attempt any significant action in this Bari area" (Orange, 1992, s. 175).

Citat kommer från brittiske sjöofficeren, Air Marshal Sir Arthur Coningham år 1943, timmar innan de tyska styrkorna lyckades med det historiska underdog flyganfallet av Bari hamn i Italien. Anfallet skedde i en asymmetrisk kontext, en relation då båda parterna inte ansågs jämlika. Tyskarna lyckades sänka ett trettiotal skepp och därmed göra hamnen obrukbar för månader framåt. De allierade hade negligerat och underskattat den för området svagare tyska styrkan. Genom ett asymmetriskt tillvägagångssätt lyckas tyskarna gå segrande ur striden oaktat den kvantitativt större motståndaren (Faguet, 2005, s. 70).

Vintern 2021 presenterades Arash Heydarian Pashakhanlous luftmaktsteori *The Underdogs Model (UM)* i tidskriften *AIR & SPACE POWER JOURNAL (Pashakhanlou, 2021)*. Teorin tar sitt avstamp genom att fokusera på sex unika faktorer för att förklara hur småstater kan öka sannolikheten att nå framgång mot en motståndare som är numerärt samt kvalitativt överlägsen. Nyckeln i Pashakhanlous teori är ett asymmetriskt förhållningssätt till luftmakten.

Teorins samtida kontext samt antalet ringa luftkrigsteorier kopplat till småstaten motiverar den krigsvetenskapliga relevansen att förklara teorins inneboende faktorer värde syftande till att få en svensk luftmaktsteori att flyga!

1.1 Problemformulering

Luftstridskrafterna har under de senaste sex decennierna utvecklats till att spela en allt viktigare roll vid krigföring. Luftmaktskontroll har blivit allt väsentligt ett grundkrav vid genomförande av militära operationer på det samtida stridsfältet. Strategin och de strategiska målen för nyttjandet av luftstridskrafterna är ständigt under utveckling av militära strategier och teoretiker. Strategisk målvalsprioritering har kommit att bli ett dilemma för beslutsfattarna på stridsfältet, som över tiden kräver luftstridskrafternas stöd. Dilemmat har skapat flertalet luftmaktsteorier (Olsen, 2018, s. 44).

Luftmaktsteorier utgör den teoretiska grunden och tankeprocessen bakom hur luftstridskrafter kan användas, medan luftmaktstrategi är den praktiska tillämpningen av dessa teorier för att planera och genomföra militära operationer med luftstridskrafterna i syfte att utöva luftmakt (Olsen, 2018, s. 35). De mest framstående och omnämnda luftmaktsteoretikerna är Douhet, Boyd och Warden vilka har bidragit och format luftmaktens användning genom historien, från taktisk till strategisk nivå, företrädesvis från ett stormaktsperspektiv. Svagheten med de traditionella luftmaktsteorierna är att man förbisett småstaten, inte sällan den svagare parten samt tillhörande förekomst av styrkeolikheter. Shane Clarke har till skillnad mot flertalet luftmaktsteoretiker sin bok *Strategy, Air Strike and Small Nations* (Clarke, 2001) framhållit fokus för luftmakt för den mindre staten som bygger på kraftsamling och strategiskt målurval.

Victory smiles upon those who anticipate the changes in the character of war, not upon those who wait to adapt themselves after the changes occur."

– Giulio Douhet (Douhet *et al.*, 1998, s. 27)

Pashakhanlou anser att genom att tillämpa UM kan luckan med frånvaro av småstaters luftmaktsteori i en asymmetrisk kontext fyllas. För att testa Pashakhanlous luftmaktsteori krävs en asymmetrisk kontext och två fall har valts. Det första fallet är Falklandskriget 1982. Kriget stod mellan Argentina och Storbritannien och berörde tillhörigheten för Falklandsöarna, Sydgeorgien och Sydsandwichöarna. Andra fallet är flyganfallet mot hamnen i Bari 1943 då Tyskland överraskade de allierade styrkorna med ett luftanfall. Fallen saknar uppenbara likheter men tangerar varandra inom området asymmetrisk konflikt innehållande en underdog, en svagare part och har inte prövats på vald teori. Asymmetrisk krigföring är relevant i en samtida kontext med Rysslands invasionskrig mot Ukraina, mellan den svagare parten, underdog, Ukraina mot den starkare parten, Ryssland. Pashakhanlous är inte unik i att resonera kring luftmakt kopplat till asymmetriska konflikter och är på ingalunda vis unik inom tvångsmakt. Pashakhanlous luftmaktsteori som baseras på asymmetri erhåller med ovanstående resonemang krigsvetenskaplig relevans i en samtida kontext.

1.2 Syfte och forskningsfråga

Studiens syfte är att pröva Pashakhanlous teori med en teoriprovande ansats. Teorin skall vara i centrum och skall prövas mot två fall som omfattas av perspektivet asymmetrisk luftmakt. Fallen för studien är Falklandskriget 1982 samt flyganfallet mot hamnen i Bari 1943.

Studiens forskningsfråga lyder:

Vilken förklaringskraft har Heydarian Pashakhanlous luftmaktsteori The Underdogs Model (UM) ur en asymmetrisk kontext på två olika historiska luftkrigsfall?

1.3 Källmaterial, Källkritik samt avgränsningar

Materialet till denna studie kommer från empiriska underlag är både från primära-, såväl som sekundära källor. Empirin till studien kommer från böcker, vetenskapliga artiklar och tidskrifter sprungen ur underliggande forskning samt krigsdagböcker. Företrädelsevis kommer artiklar från media likt litterära tidskrifter samt information från webbsidor att komplettera litteraturen. Ambition att bruka litteratur med ursprung från respektive sida av de två valda konflikterna har prioriterats.

Granskning av källorna bygger på traditionella källkritiska vetenskapliga metoden om fyra kriterierna *Äkthet*, *Oberoende*, *Samtidighet* samt *Tendens* som beskrivs i och förekommer i Metodpraktikan (Esaïasson *et al.*, 2017, ss. 288–296). Sammanfattningsvis omhändertas äktheten genom nyttjande av ej förfalskat eller planerat material. Oberoendet omhändertas genom möjlighet att bekräfta berättelsen samt att i huvudsak nyttja primärkällor. Samtidigheten avses tidsrymden mellan händelsen och dokumenterandet vilket förstärker relevansen av litteraturen som till del består av krigsdagböcker för respektive fall. Tendens menas om författarna av källorna

tillrättalagt historiebeskrivningen för någon vinning. Tendensen har omhändertagits genom att litteratur från olika parter har studerats i studien. Säkerställandet av hög validitet har gjort genom att nyttja minst fem källor för respektive fall.

Avgränsning görs i studien för att endast undersöka faktorernas förekomst och påverkansgrad mot fallen i syfte att kunna jämföra fallen kopplat till vald teori. För fallet flyganfallet mot Bari är perioden den 1 december till 3 december 1943. För Falklandskriget fallet är perioden den 2 april till 14 juni 1982.

1.4 Begreppsanvändning

Luftmakt

Generellt samt ur ett asymmetriskt perspektiv menar Shaun Clarke att historiskt är definitionen av luftmakt - förmågan att projicera militär förmåga från en plattform i den tredje dimensionen (Clarke, 2001, s. 21). Vidare resonerar han att luftmakten består av statens nyttjande av strategi samt statens kapacitet och att dessa är beroende av varandra i ett symbiosliknande samspel.

Clarke menar vidare att en stor militärförmåga hos en stat kräver ett optimal nyttjande för att utmytna i en optimal och reell luftmakt (Clarke, 2001, ss. 21–22). Meilingers definition på luftmakt och som kommer ligga till grund i studien menar att luftmakt avser förmåga att utöva makt från luften och rymden för att uppnå strategiska, operativa och taktiska målsättningar (Meilinger, 2003, s. 1).

Småstat

Shaun Clarke menar att det inte finns en klar definition av ordet eller dess mening men anser att om det vore möjligt att mäta nationell styrka i kvantitativa termer skulle man förmodligen göra det genom att beräkna och summera värden för faktorer som befolkning, ekonomisk styrka, geografiska resurser och militär makt. (Clarke, 2001, s. 67). Jacob Westberg nämner att en grupp forskare tagit fram en definition som bygger på historiska definitioner och som tar sitt avstamp i att en nation kan vara en småstat i olika kontexter beroende på vilken stat den jämförs med. Definitionen kallas relationell (Westberg, 2021, s. 62).

Underdog

Pashakhanlous menar i sin artikel att en Underdog är kvantitativ och momentant kvalitativ underlägsen sin motståndare (Pashakhanlou, 2021, ss. 6–22).

1.5 Disposition

I det första inledande kapitlet, redogörs för uppsatsens problemformulering samt syfte och frågeställning utifrån valt ämne samt avgränsningar. Här återfinns även materialdiskussionen och begreppsanvändning samt forskningsfrågan.

I andra kapitlet beskrivs den tidigare forskningen inom området samt en redogörelse för denna studies bidrag till forskningen.

I tredje kapitlet presenteras vald teori som ligger till grund för studien.

I fjärde kapitlet redogörs tillvägagångssätt och analysverktyg samt operationalisering.

I det femte kapitlet redogörs insamlade empiri som ligger till grund för studien. Med ambitionen är att ge läsaren bättre möjligheter att förstå bakgrunden i respektive fall.

Sjätte kapitlet avhandlar metod- och resultatdiskussionen samt förslag till fortsatt forskning.

I sjunde kapitalet återfinns referensförteckning.

2 Forskningsöversikt

Forskningsöversikten belyser följande aspekter:

- Tidigare forskning inom asymmetrisk konflikt avhandlas översiktligt för att beskriva forskningsläget som ligger till grund för studien.
- Tidigare forskning inom asymmetrisk luftmakt - Den svagare parten. För att beskriva vad tidigare forskning utmynnat i kopplat till ämnet.
 - Tysklands anfall på hamnen i Bari 1943 – ett lyckat underdog fall.
- Tidigare forskning - Symmetrisk luftmakt – Den starkare parten. För att beskriva vad tidigare forskning utmynnat i kopplat till ämnet.
 - Falklandskriget 1982 - ett misslyckat underdog fall.
- Uppsatsens forskningsbidrag.

UM är unikt genom att Pashakhanlou sammanstrålat de båda ämnena luftmakt samt asymmetriska konflikter vilket ger nedanstående utfall. Luftmakt + Asymmetrisk konflikt = Asymmetrisk luftmaktsteori. Pashakhanlous teori om asymmetrisk luftmaktsteori är förhållandevis nyproducerad vilket medför att forskning på teorin är begränsad vilket får denna studie att kännas relevant. Pashakhanlou är tydlig i sin teori att tidigare forskning kring asymmetriska konflikter samt luftmaktsteorier ligger till grund för hans teori. Denna studie avses i sin teoriprovande ansats av UM tydligt omfatta de två delarna - Luftmakt samt asymmetriska konflikter. Valet av de två fallen presenteras i kapitel 4.2.

2.1 Tidigare forskning - Asymmetrisk konflikt

Redan den kinesiske generalen och militärstrategen Sun Zi avhandlade för 2500 år sedan dilemman och möjligheterna kring striden mellan den svaga och starke parten. Ett av Sun Zis mest kända citat speglar värdet av att tänka symmetriskt.

All warfare is based on deception. When confronted with an enemy one should offer the enemy a bait to lure him; feign disorder and strike him. When he concentrates, prepare against him; where he is strong, avoid him (Sun, 2015, s. 30).

Många av Sun Zi's lärdomar tangerar Pashakhanlou model med teorins 6 faktorer (Sun, 2015, s. 20). Basil Henry Liddell Hart, känd som Liddell Hart berör i sin bok *Strategy*, inte direkt asymmetriska konflikter i den bemärkelse som termen används idag men betonar vikten av att bryta fiendens moral och vilja att fortsätta striden genom att utnyttja överraskning, manövrering och indirekta angrepp. Liddell Hart talar om "den indirekta metoden" som ett sätt att nå strategiska mål utan att gå in i regelrätta konfrontationer. Denna metod innebär att attackera fiendens svagheter och undvika dess styrkor. Han betonar användningen av manövrering och rörlighet för att uppnå överraskning och att attackera från oväntade vinklar. Denna indirekta strategi är inte nödvändigtvis asymmetrisk i dagens kontext, men den delar ett antal likheter med hur mindre och underlägsna stater kan angripa sina motståndare genom att undvika en konventionell frontalkonflikt (Liddell Hart, 1991, ss. 334–337). Likheten mot Pashakhanlou finner man främst inom motståndarens svagheter som medför möjligheter. Pashakhanlou fokuserar specifikt på luftmakt och har en mer optimistisk syn på möjligheterna för underlägsna styrkor att vinna. Liddell Hart har en mer generell syn på strategi och är mer restriktiv i sin bedömning.

I *World Politics* år 1975, i artikeln "Why Big Nations Lose Small Wars" menar Andrew Mack att uttrycket asymmetrisk refererar till skillnaden mellan den starke respektive svage parten i en konflikt. Styrkan menar han i ett bredare perspektiv är materiell styrka; såsom större armé, sofistikerade vapen, och en positiv ekonomisk situation (Mack, 1975, s. 175).

I artikeln "How the Weak Win Wars: A Theory of Asymmetric Conflict" från 2001 av Ivan Arreguín-Toft konkluderas att interaktioner med samma tillvägagångssätt – oavsett om de är "direkta-direkt" eller "indirekt-indirekt" - gynnar starka aktörer eftersom de innebär delade värderingar, mål och segervillkor. De starka aktörerna kommer att segra konfrontationen med samma tillvägagångssätt i proportion till deras fördel i relativ makt. Interaktioner med motsatt tillvägagångssätt - oavsett om det är "direkt-indirekt" eller "indirekt-direkt" - gynnar svaga aktörer eftersom tiden kommer bli en faktor. Tiden som faktor är akilleshälen mot den politiska nivån vilken även Andrew Mack identifierade redan år 1975 är synonymt för asymmetrisk konflikt (Arreguín-Toft, 2001, ss. 131–132).

Vidare existerar det likheter mellan den israeliske författaren och militären Meir Finkels bok *On Flexibility* och *The Underdog's Model*. Båda teorierna relaterar till strategisk tänkande och militära framgångar i asymmetriska situationer, även om de har olika fokus. Däremot betonar UM specifika faktorer som underdogs kan använda för att öka sina chanser att övervinna överlägsna motståndare, medan Finkel betonar den generella förmågan att anpassa sig till förändrade omständigheter för att uppnå framgång. Finkel menar vidare att vid asymmetrisk konfrontation kan den tekniskt svagare sidan kompensera för dess underlägsenhet genom att påverka den överlägsne motståndarens teknik med relativt enkla medel. Även om dessa teorier har olika inriktningar och tillvägagångssätt, finns det en viss överlappning i deras betoning på strategiskt tänkande och anpassningsförmåga i asymmetriska militära konflikter (Finkel and Tlamim, 2011, ss. 15–18).

Avslutningsvis definierar Defense Technical Information Center i Virginia, USA, i en militärstrategisk kontext att asymmetri står för att man skall agera, organisera och tänka olik en motståndare i syfte att förbättra egna styrkor och utnyttja motståndarens svagheter, initiativtagande samt därigenom erhålla en större möjlighet till frihet att agera (Metz, Johnson, and Ii, 2001, s. 5).

Pashakhanlou menar att tidigare framstående luftmaktsteoretiker såsom Giulio Douhet, John Boyd, John Warden och Robert Pape inte fokuserat på asymmetrin och finner detta problematiskt i dagens verklighet och kontext (Pashakhanlou, 2021, s. 6). Shaun Clarkes teori som avhandlar precisionsbombning och strategiskt bombning som verktyg, är en av få teorier som tangerar ämnet asymmetrisk luftmakt (Clarke, 2001).

2.2 Tidigare forskning - Asymmetrisk luftmakt – den svagare parten

Olsen resonerar i boken *Routledge handbook of air power* att luftmaktsteoretiska tankar och teorier funnit sedan början av 1900-talet. Naturligt har krigen därefter utvecklats och prövat luftmaktsteorier. Vid millenniumskiftet började luftmakt att dominera krig på

land, till sjöss och i luften med svagheten att teoriernas utveckling kommit i otakt med teknologin och därmed tappat värde. Vietnamkriget var vattendelaren för luftmaktsteorierna, dessförinnan hade militära ledare förskjutit luftmakt som en reell makt. Idag är terrorismen och stater i upplösande en del av dagens narrativ och teknologin har nått nivåer inom luftmakt som kan liknas vid överlägsenhet. Tekniken har blivit alltmer sofistikerad och kapabel vilket ger möjlighet till en omfattande påverkan på globala händelser. Trots dessa framsteg har emellertid metoderna och doktrinerna för att framgångsrikt använda denna teknik mot de nämnda hoten inte riktigt hunnit ikapp (Olsen, 2018, s. 35).

Flygvapenofficeren Shaun Clarkes presenterade 2001 sin teori om SPOT *Strategic Persuasion Oriented Targeting* i boken "Strategy, Air Strike and Small Nations". Teorin är en av få som fokuserar på småstaten och gör gällande att småstaten skall nå strategisk effekt genom att utföra strategiska attacker på strategiskt viktiga mål. Grunden för teorin är att äga narrativet gentemot motståndaren, därav eftersträvas spektakulära och tydliga stridsmetoder med hög precision. Prioriterat för attackerna är att genom att eftersträva ägandet av narrativet kopplat till precisionsattacker skall den politiska ledningsnivån påverkas och den militära nivån, förblir sekundär. Clarkes modell resulterar enligt föregående resonemang:

Effekt = chock + Skada + Uppmärksamhet (Clarke, 2001, ss. 139–140). Clarkes teori har fått stor genomslagskraft inom ett område som innehåller få teorier – småstatens luftmaktsteorier.

Bernard Cai Hanjie, en flygofficer och forskare från USA, vars teori tangerar Clarkes som menar att luftmakt inte bara skall ses som ett operativt verktyg för att gå segrande ur konflikten utan även som ett icke-våldsmedel som skall säkra freden. Vidare resonerar Hanjie att småstatens flygvapen besitter flera styrkor och svagheter som påverkar små staters flygvapen och som i förlängningen kan höja respektive sänka deras förmåga att utnyttja och överkomma luftmaktens fulla potential (Hanjie, 2014, s. 55). Vidare resonerar han att det finns en distinktion mellan storleken på flygvapnet och dess kapacitet och effektivitet att bistå statens politiska mål med luftmakt. I kommande kapitel presenteras ett lyckat asymmetrisk underdog-fall mot en stark part.

2.2.1 Tysklands anfall på hamnen i Bari 1943 - ett lyckat underdog fall

Flyganfallet mot hamnen i Bari 1943 är ett exempel på ett lyckat anfall av ett underlägset och uträknat Tyskland mot en numerärt överlägsen allians. Anfallet har ett antal likheter med bombningen av Pearl Harbor två år tidigare och benämns därför Little Pearlharbor (Faguet, 2005, ss. 70–71)

Vincent Orange beskriver hur tyskarna lyckats bomba Neapel i norra delarna av Italien inte mindre än vid fyra tillfällen under november och att Bari saknade ett kvalificerat luftförsvar. Tyskarna hade genom bra underrättelser en god bild av målområdet långt innan anfallet (Orange, 1992, s. 175). Guy B. Faguet belyser hur tyskarna initialt flög på låg höjd för att undvika alliansens radarkedja under stora delar av inflygningen mot Bari (Faguet, 2005, s. 70). Rick Atkinson beskriver hur de två första tyska attackplanen släppte två kartonger fyllda med metallfolieremсор i syfte att störa allierad radarkedja över målområdet och skapa gynnsamma förutsättningar för kommande flygattacker (Atkinson, 2007, s. 321). En av anledningarna till att Bari anfallet inte omtalats av

luftmaktteoretikerna kan gå att finna i faktumet att det var en räd i skydd av mörkret, om än spektakulär, på intet sätt en utdragen konflikt utan skall tolkas som en räd i ett världskrig.

Historisk forskning har i huvudsak fokuserat på vilka slutsatser och erfarenheter som kan dras ur kriget, UM menar att fokus skall vara på hur en underlägsen stat kan öka sina chanser till framgång. Tyskarna attackerade hamnen i Bari och gick segrande ur den operationen mot de allierade (Conant, 2020, ss. 11–12).

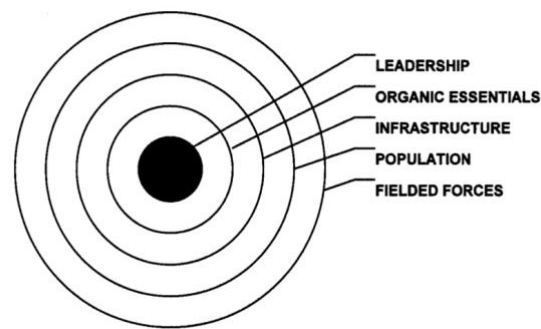
UM förklaringskraft ur perspektivet Tysklands agerande skall prövas mot flyngreppet av Bari hamn. Flyngreppet var en lyckad operation av Tyskland som är en underdog i denna asymmetriska operation.

2.3 Tidigare forskning - Symmetrisk luftmakt - Den starke parten

I boken "Il Dominio dell'Aria" översatt "The Command of the Air" skrev italienske generalen och militärteoretikern Giulio Douhet om strategisk bombning. Douhet var en av de mest inflytelserika förespråkarna för strategisk bombning. I "The Command of the Air" argumenterade Douhet för att luftmakt skulle bli det avgörande vapnet i framtida krig. Douhet menade att om ett land äger luftmakt finns möjlighet att påverka andra länder, en position för att vinna samt i förlängningen effekt att säkra egna landet mot en anfallare. Detta menade Douhet var just värdet av "The Command of the Air" (Douhet *et al.*, 1998). Luftmakten som vapenmakt, speciellt i form av strategisk bombning, skulle kunna användas för att bryta ner motståndarens vilja och kapacitet att fortsätta kriget, oavsett markstridens utgång.

John Warden argumenterar för att luftmakt är ett system för att uppnå strategisk effekt. Ur ett vetenskapligt teoretiskt synsätt menar Warden att luftmakt kan användas för att påverka motståndaren ur ett systemtänks perspektiv. Genom att fokusera mot motståndarens mest kritiska delar av systemet syftande att uppnå strategisk paralyt (Fadok, 1995, s. 13). Warden argumenterar för att det bästa sättet att uppnå *strategisk paralyt* är att slå mot fiendens ringar i en sekventiell ordning, med början på ledningen och kontrollen för därefter arbeta sig utåt. Modellens fem viktiga områden är: ledning, infrastruktur, logistik, system och befolkning (Fadok, 1995, s. 24).

Genom att rangordna dessa ringar, enligt bild nedan, och omvandla dessa till mål för luftmakten, blir det möjligt att uppnå det som kallas "strategisk paralyt" och därigenom säkra framgång. Teorin ställer höga krav på omfattande luftmactsresurser och kan klart och tydligt sägas vara grundad i den starkare partens perspektiv i en konflikt. Det innebär att strategin i högre grad är genomförbar för den part som besitter betydande teknologiska och militära resurser.

Figur 1. Wardens Strategiska fem ringar (Fadok, 1995, s. 25).

Robert Pape kritiserar Warden som menar att effekterna av strategisk bombing är överdrivna och underskattar de praktiska svårigheterna med att uppnå den typen av resultat som Warden förespråkar (Pape, 1996, s. 320). Pape förespråkar utövande av tvångsmakt som en framgång inom luftmakt som utvecklas i boken "Bombing to win" (Pape, 1996, s. 55). Målet med tvångsmakt är att tvinga motståndaren att inse nederlaget i förhållande till kostnaden av fortsatt motstånd (Fadok, 1995b, s. 25).

Avslutningsvis i dagens diskussion om luftmaktstrategier är det tydligt att teorierna utvecklade av John Warden och Robert Pape intar en central plats. Dessa framstående teorier inom luftmaktstrategi har kommit att dominera debatten och forma hur många analytiker och militära experter betraktar ämnet. Intressant nog verkar dessa teorier i stor utsträckning vara utformade med ett fokus på stormaktsaspekter, eftersom de bygger på antagandet om omfattande teknologiska och militära resurser. I kommande underkapitel presenteras ett misslyckat asymmetrisk underdog-fall mot en starke part.

2.3.1 Falklandskriget 1982 - ett misslyckat underdog fall

Falklandskriget blev ett faktum när Argentina 1982 invaderade öarna och har gett upphov till många studier och stort omfång inom den krigsvetenskapliga litteraturen. Kriget är intressant ur luftstridskrafternas roll i en asymmetrisk konflikt. Huvuddelen av forskningsfokuset på kriget har ett brittiskt perspektiv. Marco Smedberg beskriver bland annat ett antal av Argentinas tillkortakommanden inom områdena bristande befälsförhållanden, utbildnings- och teknikunderlägsenhet samt vidare undermåliga taktiska beslut som sammantaget lade grunden till underdogens misslyckande (Smedberg, 2001, ss. 257–258).

Aspekter den brittiske RAF Group Captain Peter W. Gray belyser är luftmakt och menar att även en seger kostar egna liv i krig. Vidare belyser Gray utmaningarna med att upprätta kontroll samt hävdande av lufterummet i en asymmetrisk konflikt mot en underdog (Badsey, Havers and Grove, 2005, ss. 282–283). Enligt Lawrence Freedman låg hela orsaken till att den starkare parten vann utifrån förmågorna av hangarfartygsbaserade flygstridskrafter samt fjärr-bombflyg i egenskap av Vulcans bombplan (Olsen, 2010). Vidare resonerar Clarke kring strategiska målval för båda parter och avslutar med att konkludera att tack vare luftmakt är strategiska mål påverkbara (Clarke, 2001, s. 157).

Historisk forskning har i huvudsak fokuserat på vilka slutsatser och erfarenheter som kan dras ur kriget, UM menar att fokus skall vara hur en underlägsen stat kan öka sina chanser till framgång. Argentina attackerade Falklandsöarna men förlorade efterföljande kriget mot Storbritannien (Garden, 1983, s. 252).

UM förklaringskraft ur perspektivet Argentinas agerande skall prövas i Falklandskriget samt slutsatser identifieras. Falklandskriget vanns av Storbritannien som är den starkare parten i detta asymmetriska krig.

2.4 Uppsatsens forskningsbidrag

Bristen på luftmaktsteorier med koppling till småstaten motiverar den krigsvetenskapliga relevansen av studien. Pashakhanlous luftmaktsteori för småstater i en asymmetrisk kontext prövas i denna studie. Med föregående resonemang har en forskningslucka lokaliserats. Vidare kan studien och dess potential öka förståelsen för asymmetriska konflikter där ena parten är överlägsen, överföra nyvunnen kunskap till bland annat områdena militärstrategi och doktriner samt bidra till den bredare akademiska diskussionen inom krigsvetenskapen. UM saknar kritisk granskning inom vetenskapslitteraturen och antalet studier är begränsat på grund av modellens ringa ålder. Studien motiveras av att kunna bidra till förnyad kunskap kring begreppet luftmakt som är vitalt vid nutida konflikter.

3 Teori

I detta kapitel redogörs inledningsvis för Pashakhanlous teori. Denna redogörelse ligger till grund för operationaliseringen som kommer i nästföljande kapitel.

3.1 Beskrivning av teorin UM

3.1.1 Pashakhanlous motivering till ny teori

I artikeln *The Underdog's Model: A Theory of Asymmetric Airpower* beskriver Pashakhanlou att det inte existerade någon väletablerad teori kring fenomenet asymmetrisk luftmaktsteori. Pashakhanlou menar att det finns överlappningar och i likheter med Shaun Clarkes teori om SPOT bombing som ett verktyg för en mindre part att påverka motsata parten genom operationell och strategisk överraskning. Pashakhanlou menar att UM är bredare och mer allomfattande kopplat till Clarkes teori som fokuserar på strategisk bombing (Pashakhanlou, 2021, s. 7). Pashakhanlou forskningsfråga är: Hur kan en stat förbättra sina möjligheter att segra mot en motståndare med kvantitativt och momentant kvalitativt överlägsna luftstridskrafter? Vidare anser Pashakhanlou att hans teori dessutom inte endast är applicerbar för småstater i konflikt med den större staten utan även för större stater och allianser. Detta särskiljer Pashakhanlou märkbart mot Clark vilket han menar inte enbart är applicerbart på små stater utan även relativ maktskillnad mellan stater av alla typer, inklusive mellan- och stormakter. Pashakhanlou menar att forskningsluckorna inom området kräver förklaring genom hans undersökning. Han utvecklar sin syn med att konflikt mellan två stora resursstarka stater kan skapa situationer där den ena parten momentant kan vara en underdog, vilket är faktumet för ett av de valda fallen, flyganfallet mot Bari 1943.

3.2 Teorins grundprinciper

I sin forskningsdesign av teorin valde Pashakhanlou, för att bedöma om hur en svagare kan maximera sannolikheten för framgång mot en kvantitativ större och momentan kvalitativ motståndare att studera empiriska data från Sverige, Finland och Israel. Vidare har empiri erhållits från asymmetriska krig likt Vinterkriget (1939-40), Vietnamkriget (1965-73) och avslutningsvis Yom Kippur kriget (1973) (Pashakhanlou, 2021, s. 6).

UM framhåller att det är tre sammanhängande frågor som samverkar och avgör framgången för den svaga parten. För det första *i vilken utsträckning lyckas den uppnå sina egna mål*, för det andra *i vilken utsträckning lyckas den hindra motståndaren från att uppnå sina mål* och avslutningsvis *den kostnad den svagare parten tvingas betala för att uppnå de två föregående målen* (Pashakhanlou, 2021, s. 8).

3.2.1 Teorins sex grundfaktorer

UM bygger på teorin om sex faktorer som menas är fundamentet för den svages möjlighet att påverka och lyckas mot den starke motståndaren. Ju bättre den svage lyckas prestera inom de sex faktorerna desto större är möjligheten för denne att nå

framgång. Teorins sex faktorer är *kreativitet, självförsörjning* samt *externt stöd, engagemang, underrättelse, spridning* och *kraftsamling* samt *slå mot sårbara militära mål*. Pashakhanlou menar att anomalier i teorivetenskapen är ofrånkomligt när teorin kondenserats ner till sex faktorer (Pashakhanlou, 2021, ss. 7–9).

Kreativitet

Första faktorn i modellen har slående likheter med Clausewitz tankar kring kreativt ledarskap medan Pashakhanlou menar att skapandet av okonventionella idéer och/eller materiella system på taktisk, operativ eller strategisk nivå är vitalt (Pashakhanlou, 2021, s. 9). Hierarkier menar Pashakhanlou kan hämna kreativitet och risktagande bör uppmuntras för att undvika detta. Kravet på den svaga parten att var kreativ är vitalt, att med ett öppet förhållningssätt effektivt nyttja ändliga resurser. Ett öppet förhållningssätt skall främjas på individnivå.

Självförsörjning och externt stöd

Strävan efter självförsörjning och externt stöd må verka motsägelsefullt, men det är det inte. Båda delarna i faktorn är vitala för underdogens framgång. Pashakhanlou menar att en "David (en underdog) mot Goliat" situation i förlängningen är utgången viss att Goliat kommer segra. Utan externt stöd blir situationen kritisk speciellt om inte kritiska resurser tillförs. Upprätthållet externt stöd skall eftersträvas oaktat den egna självförsörjningen som är grundplåten för underdog. Underdog bör sträva efter maximal självförsörjning och externt stöd på alla relevanta områden, inklusive politik, logistik, ekonomi, vapen och personal. Motståndaren förutsätts påverka parter som levererar externt stöd vilka skall skyddas med militära och/eller diplomatiska medel.

Engagemang

Engagemang avser vad de krigförande presterar kopplat mot (1) allmänhetens och soldaternas moral, (2) andelen av de totala ekonomiska och militära resurser som anslagits för konflikten, och (3) antalet militära offer som en krigförande part är villig att tolerera i förhållande till dess befolkningsstorlek. Genom att överträffa sin motståndare på dessa områden, kan underdog kompensera för några av sina svagheter.

Underrättelse

UM menar att underrättelser står för information av militär betydelse. Underrättelsetjänsten skall genomföra underrättelseinhämtning såväl som kontraunderrättelsetjänst, det vill säga en förnekande strategi mot främmande lands underrättelseverksamhet. Underrättelsetjänsten strävar efter svaren för motståndarens kapaciteter, mål, styrkor såväl som svagheter. Tidstempo samt operationsmiljön påverkar luftmaktmiljön och präglar således kravbilderna på underrättelsefaktorn. Underrättelsefaktorn för underdog är vital och frånvaro av densamma leder till katastrofala följder.

Spridning och kraftsamling,

Denna faktor är vital för underdog i UM samt är den huvudsakliga modus operandi i UM utan att göra avkall på möjligheten för styrkekoncentration. Likheten till Liddell Hart teori kring spridning och kraftsamling är slående med olikheten att UM prioriterar spridning. Underdogens luftstridskrafter är vitala och spridningskonceptet bidrar till att förneka underdogens luftstridskrafter och reducerar sårbarheten och möjligheten till

nederlag. Kraftsamling menar UM ger fördelar vid luftoperationer mot den starkare motståndaren.

Slå mot sårbara militära mål

Redan Douhet och Warden resonerade kring målval och UM skiljer sig genom att fundamentalt fokusera på sårbarheter. Vidare kringgår Pashakhanlou Clarkes SPOT teori genom att enbart fokusera på militära mål och inte som Clarkes som även omfattar civila mål. UM menar att goda underrättelser borgar för att luftstridskrafterna skall erhålla god verkan mot sårbara militära mål. Luftstridskrafternas förmåga till anfall över stor yta med tillhörande underrättelser borgar för goda möjligheter att påverka motståndarens sårbara militära mål. Civila mål skall undvikas främst i syfte att reducera ogynnsamma politiska situationer. Kostnads-nyttanalyser är grunden vid målval där exempelvis världs-, alternativt regionalpolitik har ett värde som skall beaktas. Vidare medger analysen ett resurshushållande av luftstridskrafterna.

3.3 Sammanfattning av UM teorin

UM publicerades år 2021 och är en luftmaktsteori som omfattar asymmetriska konflikter i motsats till flertalet nu existerande teorier. Baserat på hur en underdog skall agera med syfte att öka sina chanser mot en starkare motståndare. UM baseras på sex områden, faktorer, inom vilken den svagare skall förmå prestera bättre inom dessa än sin starke motpart allt syftande till att öka chanserna för framgång. UM betonar vidare nyttan för två jämbördiga parter att nyttja modellen vid en konflikt samt utesluter att modellen enbart är ett instrument för den lilla staten.

4 Metod

I kapitlet presenteras och motiveras valda metoder som avses användas för studien. Först beskrivs valet av metoder för studien- en teoriprovande fallstudie samt kvalitativ textanalys. Vidare presenteras valda historiska fall med tillhörande motivering.

4.1 Val av metod

Grunden i forskningsdesignen består av en teoriprovande fallstudie. Vald teori skall vara i centrum för att undersöka förklaringskraften och om möjligt generaliserbarheten mot andra fall kopplat till de två valda fallen. Fördelen med en teoriprovande design är att det ges möjlighet att undersöka teorins validitet, i praktiken om teorin förklarar utfallet även för andra fall (Esaiasson *et al.*, 2017, s. 89).

För att uppnå objektivitet motiveras och presenteras alla vägval och avgränsningar, och slutsatser från resultaten diskuteras i sista kapitlet, diskussion.

Kvalitativ textanalys är vald som metod och den är lämplig om det innehåll som eftersöks i texten ska tolkas genom ett analysverktyg från teorin. Kvalitativ textanalys innebär att författaren ställer frågor om texten och tolkar textmaterialet för att få svar på dessa frågor (Esaiasson *et al.*, 2017, s. 211). I analysen ställs frågor till textmaterialet exempelvis hur ett fenomen representeras, eller vilken mening det ges i en viss kontext (Esaiasson *et al.*, 2017, s. 212). Analysverktyget som presenteras i avsnitt 4.4 Operationalisering syftar till att ställa frågor till texten och tolka innehållet efter hur de operationella indikatorerna representeras (Esaiasson *et al.*, 2017, s. 216). Ett fördefinierat och öppet förhållningsätt kommer utgöra grunden för det analytiska ramverket. Analysverktyget kommer därmed bestå av fastställda svars-kategorier med tänkbara svar som är relevanta för undersökningens resultat och anta ett öppet förhållningsätt där svaren styrs av vad som återfinns i materialet (Esaiasson *et al.*, 2017, s. 223).

4.2 Val av fall

Studien ämnar pröva Pashakhanlous luftmaktsteori UM mot två fall - Falklandskriget 1982 samt flyganfallet mot hamnen i Bari 1943. Tyskland och Argentinas perspektiv kommer studeras i analysen för att svara på forskningsfrågan ur ett asymmetriskt perspektiv samt luftmakt varit central. Därmed avses att båda fallen ska bidra till teorins förklaringsvärde, samt ge djupare förståelse hur flygstridskrafterna kan nyttjas av en underdog i en asymmetrisk kontext. Mest lika-designen ligger till grund för valet av fall genom en strategisk urvalsprocess. Fall väljs utifrån värdet för den oberoende variabeln, och fastställer värdet på den beroende variabeln. Framtagandet ställer krav på att icke kända fall med kända variabler skall nyttjas för att erhålla meningsfulla analyser. Vidare ger detta att man ej skall känna till de oberoende variabelernas värde för fall där beroendevariabel värdena är kända. Resonemanget skulle medföra att ingen ny vetenskap skulle erhållas utan endast tidigare erhållen vetenskap konfirmeras (Esaiasson *et al.*, 2017, s. 103).

Studiens valda fall saknar koppling för UM framtagande vilket bidrar till att öka forskningsbidraget. Fallen har valts strategiskt utifrån värdet på den beroende variabeln; *Ökad framgång i militär asymmetrisk konflikt* vilken är känd i respektive fall.

Ett fall skall representeras av en konflikt där den starkare vinner respektive ett fall där den svagare parten vinner syftandes till att undersöka om Pashakhanlous sex faktorer kan beskriva skillnaden i utfallet. Tyskland gick segrande ur konflikten medan Argentina led nederlag medför att den beroende variabeln i fallen har stor variation vilket förmår studien att analysera de kausala relationerna mellan fallen syftandes att pröva Pashakhanlous teori (Esaiasson *et al.*, 2017, s. 103).

4.3 Reliabilitet och validitet

Reliabilitet

I Metodpraktikan beskrivs att höga krav skall ställas på att studier har hög reliabilitet, i förlängningen; att mäta variabelvärdena på korrekt sätt. I denna kvalitativa studie av det här slaget minimeras risken att reliabiliteten äventyras (Esaiasson *et al.*, 2017, s. 64). Reliabilitet i studien uppnåddes genom tydlig operationalisering genom att klargöra och tydligt operationalisera variablerna och måtten i kapitel 4.4-Operationalisering.

Validitet

Validiteten menas med att man verkligen mäter det man avser mäta. Faran med dålig överensstämmelse mellan de teoretiska definitionerna och operationella indikatorer leder i förlängningen till att kritik kommer framföras för att mätningen har dålig validitet (giltighet). För att öka begreppsvaliditeten eftersträvas hög grad av överensstämmelse mellan teoretiska begreppen och de valda empiriska indikatorerna (Esaiasson *et al.*, 2017, ss. 57–59). Validitet i studien har eftersträvats genom att UMs faktorer har prövats i båda fallen vilket har stärkt validiteten av studien.

Sammantaget ger *begreppsvaliditet* tillsammans med *reliabilitet* det som definieras *resultatvaliditet*. Kopplat till ovanstående resonemang menas att frånvaro av dels systematiska fel, dels frånvaro av slumpmässiga eller osystematiska fel (Esaiasson *et al.*, 2017, s. 64).

4.4 Operationalisering

Operationalisering är processen där den teoretiska definitionen, hämtad ur vald teori i detta fall Pashakhanlous luftmaktsteori UM teori, skall tilldelas en eller flera indikatorer som vidare skall analyseras på de två utvalda fallen (Esaiasson *et al.*, 2017, s. 56). Indikatorerna kommer vidare i analysdelen utgöra en ansats att besvara forskningsfrågan.

Grunden i forskningsproblemet är vilken *förklaringskraft* vald teori har kopplat mot valda fall. Förklaringskraften undersöks genom att använda variabler som antingen är *beroende* eller *oberoende* av varandra och skall definieras samt bedömas. Variablernas betydelse medför att bedömning av påverkansgraden på den beroende variabeln är möjlig vilket kommer utgöra fallens resultat. Variablerna är vitala för tillvägagångssättet att förklara teorins tillämpning på de historiska fallen. Svaret på forskningsfrågan erhålls genom att undersöka påverkansgraden och vidare översätta det till förklaringskraft.

4.4.1 Studiens variabler och definitioner och undersökningens tillvägagångssätt

Beroende variabel

Beroende variabel beskriver variationen i den egenskap hos analysenheterna, fallen, som man vill förklara (Esaïasson et al., 2017, s. 51). Studiens beroende variabel – Öka sannolikheten att nå framgång i militär asymmetrisk konflikt.

Oberoende variabel

Oberoende variabel beskriver variationen i egenskaper hos analysenheterna, fallen, som man kan förklara variationen i den beroende variabeln. Variabeln kan även benämnas som orsaksvariabel eller förklaringsvariabel. Studiens oberoende variabler, tillika Pashakhanlous faktorer, är *kreativitet*, *självförsörjning* och *externt stöd*, *engagemang*, *underrättelse*, *spridning* och *kraftsamling* samt *slå mot sårbara militära mål* (Esaïasson et al., 2017, s. 52).

Operationella indikatorer

Variablerna i UM observeras med hjälp av operationella indikatorer enligt tabell 1. Kodning medger att erhålla förekomstgrad enligt tabell 2.

Påverkansgrad

Oberoende variabels påverkansgrad på UM beroende variabeln - Öka sannolikheten att nå framgång i militär asymmetrisk konflikt. Presenteras i tabell 3.

Oberoende variabel	Operationella indikatorer
Kreativitet	<ul style="list-style-type: none"> - Nyttja okonventionella metoder/idéer - Nyttja okonventionellt användande av materiel
Självförsörjning och Externt stöd	<ul style="list-style-type: none"> - Nationell egenproduktion inom relevanta områden. - Upprätthålla tillräcklig militär utbildning, erfarenhet och yrkesexpertis samt samarbeten
Engagemang	<ul style="list-style-type: none"> - Allmänhetens försvarsvilja samt moralen inom väpnade styrkorna - Andel av ekonomiska och militära resurser som dedikerades konflikten - Militära förluster som staten kan tolerera i relation till befolkningsantalet
Underrättelse	<ul style="list-style-type: none"> - förmåga att genomförande av informationsinhämtning om miljön samt fiendens förmågor, mål, placering samt svagheter och styrkor - förmåga till nekande av motståndarens informationsinhämtning genom kamouflage, vilseledning, skenmål.
Spridning och kraftsamling	<ul style="list-style-type: none"> - Spridning av luftstridskrafterna för att undgå bekämpning - Kraftsamling sker temporärt, snabbt samt effektivt
Slå mot sårbara militära mål	<ul style="list-style-type: none"> - Slå mot sårbara militära mål baserat mot kostnad/nyttoanalys

Tabell 1. Oberoende variabler och operationella indikatorer

Förekomst	Definition
Hög	- Variabeln förekommer i empirin.
Låg	- Variabeln förekommer sällan i empirin.
Intet	- Variabelns nyttjande och förekomst kan ej påvisas.

Tabell 2. Definition av förekomst

Påverkan	Definition
Hög	- Påverkan sker och motståndaren förändrar eller avbryter beteenden till den underlägsnes fördel. - Variabeln påverkar konfliktutfallet i hög grad.
Låg	- Påverkan sker men motståndaren förändrar i sitt beteende i låg grad till den underlägsnes fördel. - Variabeln påverkar konfliktutfall i låg grad.
Intet	- Påverkan är obefintlig och kan ej påvisas. - Variabeln påverkar ej konfliktutfallet.
Okänd	- Påverkan kan ej påvisas.

Tabell 3. Definition av påverkan

4.4.2 Studiens analytiska ramverk

Tabellerna 1-3 ligger till grund för analysverktyget enligt tabell 4. Ambitionen är att med hjälp av analysverktyget analysera huruvida de sex faktorerna i UM kan identifieras i valda fallen och vidare om UM teorin kan användas för att förklara *graden av framgång för den svagare parten i en militär asymmetrisk konflikt*. Pashakhanlou menar att framgång för den svagare parten kan förklaras med följande frågor:

1. I vilken utsträckning klarar staten av att uppnå sina egna mål?
2. I vilken utsträckning klarar staten av att förhindra motståndaren att nå sina mål?
3. Kostnaden för att uppnå de två tidigare nämnda målen?
(Pashakhanlou, 2021, s. 8)

Pashakhanlou frågor kombinerat med analysverktyget söks operationella indikatorer på förekomst av faktorerna i UM samt till vilken grad det påverkat utfallet.

Resultatet kommer presenteras i kapitel fem. Diskussionen kommer presenteras i kapitel sex.

Oberoende variabel	Förekomst	Påverkansgrad
Kreativitet		
Självförsörjning och Externt stöd		
Engagemang		
Underrättelse		

Spridning och kraftsamling		
Slå mot sårbara militära mål		

Tabell 4: Analysverktyg

4.5 Förklaringskraft

Syftet med studien handlar om att studera förklaringskraften i vald teori kopplat till två olika fall. Analysen undersöker variablernas påverkansgrad på konfliktens utfall. Kopplingen mellan påverkansgrad och förklaringskraft förklarar teorin i tabell 5. Stort antal variabler med hög påverkansgrad styrker teorins förklaringsvärde.

Fallets totala Påverkansgrad	Förklaringskraft
6 av 6 Hög	Teorin förklaras
5 av 6 Hög	Teorin förklaras
4 av 6 Hög	Teorin förklaras delvis
3 av 6 Hög	Teorin förklaras delvis
2 av 6 Hög	Teorin förklaras delvis
1 av 6 Hög	Teorin förklaras ej
4 av 6 Låg	Teorin förklaras ej
3 eller fler av 6 Intet	Teorin förklaras ej
1 eller fler av 4 Okänd	Teorin förklaras ej

Tabell 5: Total påverkansgrad kopplad till förklaringskraft

4.6 Sammanfattning av metod

Studien är en teoriprovande fallstudie med syftet att undersöka förklaringskraften UM har på följande två fall: Argentinas nederlag i Falklandskriget 1982 samt Tysklands framgång vid luftanfall mot de allierade i hamnen i Bari 1943 via en deduktiv ansats. Det framtagna analysverktyget baserar sig på Pashakhanlou sex faktorer i UM.

5 Analys/Resultat

Fallen redovisas separat ur historiskt samt efter genomförd analys. Efterföljs av en sammanfattning. Avslutningsvis en redovisning av svar på studiens forskningsfråga.

5.1 Fallet - Flyganfallet mot Bari

5.1.1 Historisk återgivning av konflikten

I början av september 1943, i samband med den allierade invasionen av Italien, kapitulerade Italien till de allierade i vapenstilleståndet i Cassibile, Sicilien och bytte sida till de allierade. De italienska socialrepublikanerna som var ett protektorat i centrala och norra Italien fortsatte kriget på axelmaktsidan tillsammans med Tyskland och Japan. Den 11 september 1943 togs hamnen i Bari i södra Italien utan motstånd av den brittiska 1:a luftburna divisionen. Hamnen användes av de allierade för mottagande av ammunition, förnödenheter och proviant från fartyg i hamnen för allierade styrkor som avancerade mot Rom för att driva ut tyska styrkorna från den italienska halvön (Conant, 2020, ss. 8–9).

Den 1 december öppnade det nyskapade femtonde flygvapnet för de allierade sitt huvudkontor i Bari i vilket det tidigare huserat italienska flygvapnets högkvarter. De allierade hade luftherraväldet under hösten 1943 i landet (Atkinson, 2007, ss. 218–219).

På kvällen den 2 december 1943, strax efter klockan 19, gjorde en formation av 105 tyska JU-88 tvåmotoriga bombplan sista förberedelserna för sitt överraskningsanfall. Målet för anfallet var den italienska hamnen i Bari som vid tillfället var full av allierade fartyg. Hamnen hade spanats av genom flygspaning tidigare under dagen. När bombplanen närmade sig sin sista vektor, så visade det sig lyckosamt nog, att hamnen låg upplyst med strålkastare på de lossande lastfartygen. Medan några av planen delade sig för att släppa remsor samt facklor, vände de andra upp riktade mot fartygen längs vågbrytaren och dockområdet. Över 30 allierade fartyg låg ankrade vid kaj utan vare sig fartygs- eller landbaserad support från luftvärn. Med andra ord befann sig fartygen likt sittande ankor i hamnen. De allierade hade inte förlorat så många fartyg sedan Pearl Harbor (Orange, 1992, ss. 175–176).

Amerikanska tidningen Washington Post var först ut med historien bland de allierande den 16 december och beskrev det allvarliga slaget mot allierad sjöfart som den dyraste "överraskningsattacken" sedan Pearl Harbor, med uppskattningsvis tusen offer. Mer än trettio tusen ton värdefull last förstördes. Det skulle krävas veckor innan hamnen kunde vara operativ, och skulle allvarligt påverka de allierades frammarsch mot den tyska fronten. Förutom förolämpningen och framgången med enbart anfallet lyckades tyskarna dessutom med en informationsoperation genom Berlin propagandasändning innehållandes den första redogörelsen för flygräden den 5 december och lyckades därmed äga narrativet. Tidningen beskrev att fler än 105 Ju-88 hade deltagit i överraskningsattacken och att alla utom två återvände säkert till hemmabasen. Slutsats för framgången för Tysklands var två; nonchalans från allierad sida att hamnområdet vilket var fullt upplyst samt att Tyskland använde remsfällning i samband med

flyganfallet skapade förvirring och medgav att allierade ej skapade tid för värjande åtgärder (Morra, 2014, s. 39).

5.1.2 Analys Flyganfallet mot Bari

Empirin kommer ligga till grund för argumenten till respektive variabel. Argumenten kommer jämföras syftandes till att finna överensstämmelse med studiens operationella indikatorer (se kapitel 4.4.1 – tabell 1).

Variabel Kreativitet

Pashakhanlous och UMs syn på variabeln *kreativitet* handlar om skapande av värdefulla okonventionella metoder/idéer sammantaget med okonventionellt användande av materiella tillgångar på taktisk, operativ och/eller strategisk nivå, som tillika utgör variabelns operativa indikatorer.

Under andra halvan av 1943 hade de allierade till stor del luftherravälde då Italien hade besegrats och de militära styrkorna var på de allierades sida och Tyskland var den svagare parten i konflikten i det geografiska området, söder om Gustavlinjen som utgjorde linjen mellan tyska och allierade styrkor. Detta medförde att det offensiva anfallet mot de allierade styrkorna i Baris hamn var överraskande men konventionellt ur aspekten att man genomförde ett anfall med militär materiel mot militära mål för att påverka motståndaren. Tyskland kalkylerade risk mot nytta och agerade när man valde anfallet i hamnen (Atkinson, 2007, s. 321).

Det var fältmarskalk Wolfram von Richthofen, befälhavare för andra luftflottan, som föreslog Bari som ett alternativ för anfallet mot de allierade styrkorna. När anfallsstyrkan var under uppsättande fanns det bara 105 Ju-88 tillgängliga för uppdraget. Men tyskarna var kreativa genom att överraskningsmomentet, i kombination med ett anfall i skymningen, kunde ändra oddsen till egen fördel. Merparten av planen skulle komma från Italien, men Richthofen valde medvetet att okonventionellt vilseleda uppdraget genom att använda färre antal Ju-88s från Jugoslavien. Man ville förmå de allierade att tro att uppdraget härrörde därifrån och därigenom undvika vedergällningsattacker mot egna baser (Niderost, 2001, s. 45).

Under genomförandet av anfallet anflög tyskarna med en speciell framtagen taktik vilken medförde att de allierade erhöll olika uppfattningar om varifrån tyskarna anflög från in mot hamnen. Den tyska anfallsstyrkan flög in på låga höjder, syftandes att undgå radar i en kompakt formation, över Adriatiska havet. Vid avstånd 45km norr om Bari, sker två flygrörelser samtidigt. Den första bestående av två till tre flygplan bryter sig ur formationen syftandes att dels fälla målinvisande röda lysande facklor mot målen, dels remsfällning för att förvilla allierad radarkedja. Resterande formationen intar attackformation med tillhörande långsam stigning till nivå 3 500 meter i höjd och passerar hamnen och fortsätter söderut.

Förstyrkan fortsätter att färdas i cirklar cirka tio mil utanför hamnen, där de förenas med huvuddelen av attackformation, vilken passerade en gång hamnen i Bari och nådde förutbestämd höjd. Tyskarna påbörjar slutligen den avgörande manövern.

En U-svängmanöver utfördes från sydost, mot målet, vilket gav intrycket att offensiven

kom från tyska flygplatser baserade på Balkan. Medan facklorna sakta sjönk ned mot hamnen svepte Ju 88 bombplanen ner mot hamnen, allt syftande att möjliggöra anfall på samtliga fartyg vilka låg förankrade längs New Pier Foraneo där Liberty Ships låg förtöjda. Totalt lyckas tyskarna släppa hundratals bomber över den av fartyg överbelamrade hamnen. Långt senare framkom via underrättelseavlyssning av krigsfångar i Storbritannien att tyskarna specialtillverkat 500 kilos flygammunition innehållandes en speciell blandning av TNT för bättre verkan, vilken får anses som okonventionellt (Morra, 2014, s. 35).

Sammanfattningsvis påvisar fallet positiva operationella indikatorer för kreativitet med hög bekräftande grad och dess förekomst bedöms därmed som hög. Kreativiteten i det tyska överraskningsanfallet innehållande nyttjande av okonventionella metoder och materiel medför att tyskarna presterar bättre än de allierade. Ur ett luftmaktsperspektiv är det en tysk framgång i en positiv riktning och påverkansgraden bedöms därmed som hög.

Oberoende variabel	Förekomst	Påverkansgrad
Kreativitet	Hög	Hög

Variabel Självförsörjning och Externt stöd

Pashakhanlous och UMs syn på variabeln *självförsörjning och externt stöd* är indelad i delfaktorerna nationell egenproduktion och externt stöd inom relevanta områden, som tillika utgör variabelns operativa indikatorer. Vidare inryms förmåga att upprätthålla tillräcklig militär utbildning, erfarenhet och yrkesexpertis samt samarbeten i faktorn. Faktorn är vital särskilt ur perspektivet längre konflikt eller krig.

Den allierade invasionen av Italien september 1943 (Operation Avalanche) och det påföljande motståndet från italienska partisaner förvärrade situationen för de tyska trupperna inkluderat luftstridskrafterna. Tyskland hade svårt att upprätthålla försörjningslinjer och blev alltmer isolerat i vissa delar av Italien. Dessutom led Tyskland av brist på bränsle och andra viktiga resurser, och den allierade luftöverlägsenheten gjorde det svårt för tyska transportförnödenheter att nå trupperna på marken (Morra, 2014, s. 23).

Den inhemska flygplanstillverkningen försörjde Luftwaffe med flygplan under kriget. Tyskarna visade prov på förmåga till flygspaning och kapabla att genomföra 15 dagars fotospaningsuppdrag syftandes till att planera anfallet vilket kräver god utbildnings- och erfarenhetstatus i området av förbandet (Morra, 2014, s. 29). I samband med anfallet i Bari hade Luftwaffe totalt 455 flygplan varav 265 var i operativ drift vilket var en tjugondel av vad de allierade förfogade över och medförde att Luftwaffe var en underdog i slutet av 1943 i luftarenan (Morra, 2014, s. 25).

En av förklaringarna till Luftwaffes utmaning i Italien kom av att Hitler beordrade sina styrkor inkluderat Luftwaffe att omgruppera mot Ukraina för en offensiv vilket fick till följd att endast en mindre numerär lämnades kvar i södra delarna av Italien och man tappade luftöverlägsenheten till de allierade (Warden, 2014, s. 30).

Trehundra italienska piloter med tillhörande flygplan anslöt till de allierades flygfält efter det att man bytt sida. Resterade piloter försvann eller togs till fånga av tyskarna (Hoyt, 2002, s. 62).

Sammanfattningsvis påvisar fallet indikatorer för variabeln *Självförsörjning och externt stöd*. Resonemang kan föras i vilken utsträckning denna variabel är en faktor då valt fall är en enskild operation och inget krig men ändå en konflikt. Oaktat tidigare resonemang så är de operationella indikatorerna bekräftande och dess förekomst bedöms därmed som hög.

Faktorn i det tyska överraskningsanfallet tillsammans med nationell egenproduktion samt upprätthållandet av tillräcklig militär utbildning, erfarenhet och yrkesexpertis med tillhörande samarbeten medför att tyskarna presterar bättre än de allierade. Månader innan anfallet tappade tyskarna stora delar av det italienska flygvapnet men behöll initiativ och beslutsamhet och lyckades därmed prestera ur ett luftmaktsperspektiv vilket gav tysk framgång i en positiv riktning och påverkansgraden bedöms därmed som hög.

Oberoende variabel	Förekomst	Påverkansgrad
Variabel Självförsörjning och externt stöd	Hög	Hög

Variabel Engagemang

Pashakhanlous och UMs syn på variabeln *engagemang* handlar om allmänhetens försvarsvilja samt moralen inom väpnade styrkorna, vidare andel av ekonomiska och militära resurser som dedikerades konflikten, som tillika utgör variabelns operativa indikatorer. Avslutningsvis handlar det om militära förluster som staten kan tolerera i relation till befolkningsantalet som är variabelns operativa indikatorer.

Tyskland införde redan 1935 allmän värnplikt och skyldighet att tjäna landet för både män och kvinnor (Echternkamp, 1990, s. 44). Moralerna hos de tyska soldaterna vilade på ett ideologiskt engagemang för sin nation och ovillkorlig uppfattning att offra sitt liv. Det faller sig naturligt om man ser skeendet genom filtret av nazistisk propaganda, att enskild soldat och pilots eventuella död har ett högre syfte mot det tyska folkhemmet, den nationella gemenskapen, *Volksgemeinschaft* vilket påvisar det tyska starka engagemanget (Echternkamp, 1990, s. 50).

I samband med anfallet av Bari valde tyskarna att avdela 105 JU-88 ur Luftwaffe ur en numerär som enbart bestod av 265 operativa flygplan. Detta visar på ett stort engagemang för uppgiften i konflikten. Vidare valde tyskarna att spana på hamnen under 15 dagar syftandes till att erhålla ett optimalt underrättelsesläge om målområdet (Morra, 2014, s. 25).

Veckan innan Bari anfölls förlorade tyskarna förhållandevis stort antal flyg vid en operation. Av 86 startade plan förlorade tyskarna 11 vilket kan visa att toleransen var förhållandevis hög.

Sammanfattningsvis påvisar fallet på indikatorer för engagemang. De operationella indikatorerna är bekräftande och dess förekomst bedöms som hög. Engagemanget i det tyska överraskningsanfallet visar på att man dedikerade ekonomiska och militära

resurser till konflikten vilket medförde att tyskarna presterade bättre än de allierade oaktat Hitlers order om fokusförskjutningen mot Ukraina med följd att styrkorna försvagades. Ur ett luftmaktsperspektiv var det en tysk framgång i en positiv riktning och påverkansgraden bedöms därmed som hög.

Oberoende variabel	Förekomst	Påverkansgrad
Variabel Engagemang	Hög	Hög

Variabel Underrättelse

Pashakhanlous och UMs syn på variabeln *underrättelse* handlar om förmåga att genomföra informationsinhämtning om miljön samt fiendens förmågor, mål, placering samt svagheter och styrkor. Vidare förmåga till nekande av motståndarens informationsinhämtning genom kamouflage, vilseledning, skenmål som tillika utgör variabelns operativa indikatorer.

Tyskland hade en omfattande, effektiv och inte minst ökad underrättelsetjänst under andra världskriget. Kopplat till hamnen i Bari försökte underrättelsetjänsten maximera utfallet till egen favör genom att över tiden nyttja agenter placerade på strategiska platser runt om i världen. Krigsdagböcker från tiden visar att agenter i Nordafrikanska städerna Tanger, Oran Casablanca, Suezkanalen samt Gibraltar var aktiva i framtagandet av underrättelser rörande trafik till och från Bari (Morra, 2014, s. 30). Till detta hade tyskarna information från flygräderna i början av november att hamnen i Bari hade ett otillräckligt defensivt luftförsvar. Underrättelserna innehöll även information om att de allierade kväll- och natttid negligerat lufthotet genom att helt bortse från främst ljusdisciplin genom att belysa hamnen vilket underlättade för tyskarna (Morra, 2014, s. 29).

Tyskarna hade god förmåga till signalspaning och hade kartlagt radarkedjan tillhörande de allierade i södra Italien vilken bestod av totalt åtta stycken (Morra, 2014, s. 33). Tyskland uppvisade på ett flertal punkter att man hade förmåga till nekande av argentinsk informationsinhämtning. Det visade sig vid anfallet att man helt hade missbedömt tyskarnas förmåga och intentioner (Atkinson, 2007, s. 321). Detta bekräftades med all tydlighet genom uttalande endast några timmar innan anfall av den engelske flyggeneralen Sir Arthur Conningham:

“I would consider it a personal insult if the enemy
should send so much as one plane over the city” (Faguet, 2005, s. 70).

Anfallet inleddes genom ett skenanfall för att inte väcka misstänksamhet och följdes upp med ett remsfällningsmoment för att förvilla och vilseleda de allierades radarkedja vilket visar prov på förmåga att neka motståndaren möjlighet till informationsinhämtning (Atkinson, 2007, s. 321).

Sammanfattningsvis påvisar fallet positiva operationella indikatorer för variabeln underrättelser i empirin med tyngdpunkt från dagboksanteckningar (Morra, 2014, s. 31) som med övriga observationer bekräftar förekomsten och som bedöms hög.

Underrättelse variabeln i det tyska överraskningsanfallet innehållande en rad förmågor som medförde att tyskarna presterar bättre än de allierade. Ur ett luftmaktsperspektiv är det en tysk framgång i en positiv riktning och påverkansgraden bedöms därmed som hög.

Oberoende variabel	Förekomst	Påverkansgrad
Variabel Underrättelse	Hög	Hög

Variabel Spridning och kraftsamling

Pashakhanlous och UMs syn på variabeln *Spridning och kraftsamling* handlar om förmåga till spridning av luftstridskrafterna för att undgå bekämpning samt kraftsamling sker temporärt, snabbt och effektivt och som tillika utgör variabelns operativa indikatorer.

Tyskland hade i slutet av 1943 sex spridda flygbaser över hela Italien från Ghedi i norr via, Villafranca, Cameri, Bergamo, Villorba till Aviano i södra Italien. Antalet flygplan uppgick till totalt 265 och av dessa kraftsamlade man 105 för Bari uppdraget (Morra, 2014, s. 33). Från att första bomben föll över hamnen till att anfallet var över förlöpte endast 90 minuter. Endast två tyska flygplan hade förlorats vilket väl ramar in framgången för kraftansträngningen. Överraskningsmomentet tillsammans med kraftsamlingen var faktorerna som gav tyskarna framgången. Kraftsamlingen gav eko bland de allierade, uppgifter gjorde gällande att Tysklands anfall på Bari som den skeptiska och upprörda presskåren kallade "Little Pearl Harbor" var en stor tragedi. Ord likt självbelåtenhet, överväldigande luftöverlägsenhet i Italien samt övertro på fortsatta segrar gav en bitter eftersmak för de allierade.

Sammanfattningsvis påvisar fallet positiva indikatorer för spridning och kraftsamling. Huvuddelen av de operationella indikatorerna bekräftande och dess förekomst bedöms därmed som hög. Framgången med spridning och kraftsamling blev vitalt i det tyska överraskningsanfallet för att undgå bekämpning samt att inneha förmågan till kraftsamling skedde snabbt och effektivt och gav tyskarna temporärt högre prestationsförmåga. Ur ett luftmaktsperspektiv är det en tysk framgång i en positiv riktning och påverkansgraden bedöms därmed som hög.

Oberoende variabel	Förekomst	Påverkansgrad
Variabel Spridning och kraftsamling	Hög	Hög

Variabel Slå mot sårbara militära mål

Pashakhanlous och UMs syn på variabeln *Slå mot sårbara militära mål* handlar om att enbart slå mot sårbara militära mål baserat mot kostnad/nyttoanalys som tillika utgör variabelns operativa indikatorer.

I Baris hamn, december 1943, låg ett trettiotal fartyg för ankar tillhörande de allierade styrkorna. Tyskarna ägde informationen via sin underrättelsetjänst tillsammans med informationen om att de allierades låghöjdsradarstation i Bari var ur funktion. Faktumet att spaningsflygningarna veckorna innan resulterat i att de allierades defensiva förmågor att försvara hamnen bedömdes som låg och att Bari saknade jaktflyg samt att hamnen var belyst under dygnets mörka timmar (Atkinson, 2007, s. 321). Sammantaget

gjorde tyskarna en cost/benefit analys och kraftsamlade då man ansåg att värdet på målen kopplat till risken utgjorde att möjligheten vägde tyngre. Utfallet efter anfallet visade att man lyckades slå ut 28 fartyg till kostnaden av två förlorade flygplan (Morra, 2014, s. 37).

Sammanfattningsvis påvisar fallet positiva indikatorer för variabel *Slå mot sårbara militära mål* och den operationella indikatorn är bekräftad och dess förekomst bedöms därmed som hög. Förmågan att slå mot sårbara militära mål i det tyska överraskningsanfallet innehållande förmåga att slå mot målvalet medförde att tyskarna presterar bättre än de allierade. Ur ett luftmaktsperspektiv är det en tysk framgång i en positiv riktning och påverkansgraden bedöms därmed som hög.

Oberoende variabel	Förekomst	Påverkansgrad
Variabel Slå mot sårbara militära mål	Hög	Hög

5.1.3 Sammanfattning av studiens analysresultat i Flyganfallet mot Bari.

Oberoende variabel	Förekomst	Påverkansgrad
Kreativitet	Hög	Hög
Självförsörjning och Externt stöd	Hög	Hög
Engagemang	Hög	Hög
Underrättelse	Hög	Hög
Spridning och kraftsamling	Hög	Hög
Slå mot sårbara militära mål	Hög	Hög

Tabell 6: Översiktlig sammanfattning av analysresultat, flyganfallet Bari 1943.

5.2 Fallet - Flygkriget under Falklandskriget 1982

5.2.1 Historisk återgivning av konflikten

Falklandskriget 1982 var en asymmetrisk konflikt som bokstavligen kom att utspela sig på en avlägsen ögrupp i södra Atlanten men som hade sina rötter i en komplicerad och långvarig suveränitetstvist där den svagare och underlägsne initierade kriget. Denna tvist mellan Storbritannien och Argentina gällande Falklandsöarna, som Argentina kallar Malvinasöarna, hade sina rötter i händelser som ägde rum mer än ett sekel tidigare (Paul, 1994, s. 146)

Ur argentinsk synvinkel var det brittiska övertagandet av Falklandsöarna 1833 en illegal ockupation som kränkte argentinsk suveränitet. Argentina hade länge betraktat öarna som en rättmätig del av sitt territorium både geografiskt och i enlighet med

internationell lag. År 1982, när konflikten bröt ut, var den nära förestående 150-årsdagen av den brittiska ockupationen en stark påminnelse om denna historiska orättvisa och en viktig faktor i konfliktens timing från argentinskt perspektiv (Olsen, 2010, s. 209).

För den argentinska militärjuntan hade åren av tröga och resultatlösa förhandlingar med britterna blivit en enda långdragen strävan som de ansåg inte lett någonvart. Det hade blivit alltmer tydligt att en militäraktion kanske var den enda lösningen för att uppnå sina mål i frågan om Falklandsöarna. Detta var en högriskstrategi, men det fanns en ökad känsla av frustration och en önskan att ta saken i egna händer (Paul, 1994, s. 159).

Storbritanniens intresse för Falklandsöarna var dock begränsat. De såg inte öarna som strategiskt eller ekonomiskt viktiga och hade inget starkt incitament att behålla dem. Faktum är att britterna var tveksamma till att spendera mer än nödvändigt för att stödja öarnas svaga ekonomi och för att säkerställa dess säkerhet, särskilt med tanke på det potentiella hotet från en större argentinsk militär närvaro i regionen. Dessutom insåg de att Falklandsfrågan skapade spänningar i relationerna med Argentina och Latinamerika i allmänhet (Olsen, 2010, s. 209).

Storbritannien hade tidigare beslutat att öbornas önskemål skulle vara avgörande i frågan om Falklandsöarnas framtid, även om invånarnarantalet var minskande över tiden. Detta ställningstagande förhindrade Storbritannien från att aktivt försöka överföra suveräniteten över öarna till Argentina, och de föredrog att upprätthålla ett konstitutionellt status quo (Olsen, 2010, s. 210).

Konflikten bröt ut i april 1982 när argentinska trupper ockuperade Falklandsöarna och South Georgia Island. Detta ledde till intensiva strider i form av sjöslag och luftstrider mellan de två länderna. Även om det brittiska försvaret var i bättre position att svara än vad argentinarerna hade förväntat sig, var det fortfarande en riskfylld operation (Chant, 2001, s. 7).

Slaget om Falklandsöarna kulminerade med den brittiska landstigningen i början av maj. Britterna lyckades etablera ett brohuvud, men de brittiska krigsfartygen skadades allvarligt i argentinska flyganfall (Middlebrook, 2022, s. 447). Trots detta fortsatte britterna framåt och lyckades bryta igenom den argentinska försvarslinjen runt huvudstaden Stanley (Hezsely, 1988, s. 28). Det argentinska motståndet kollapsade gradvis, och britterna intog staden den 14 juni 1982.

Falklandskriget var en kort men intensiv konflikt som påverkade båda länderna djupt. Det markerade en vändpunkt i Falklandsöarnas historia och förhållandet mellan Storbritannien och Argentina (Middlebrook, 2022, s. 405). Även om britterna återtog kontrollen över öarna, fortsatte suveränitetsfrågan att vara en källa till spänningar mellan de två nationerna och har diskuterats vid flera tillfällen sedan dess (Middlebrook, 2022, s. 422). Falklandskriget påminner oss om hur historiska orättvisor och territoriella tvister kan eskalera till väpnade konflikter med betydande konsekvenser.

5.2.2 Analys Flygkriget under Falklandskriget 1982

UM kommer ligga till grund för argumenten till respektive variabel. Argumenten kommer jämföras syftandes att finna överensstämmelse med studiens operationella indikatorer (se kapitel 4.4.1 – tabell 1).

Variabel Kreativitet

Pashakhanlous och UMs syn på variabeln *kreativitet*, handlar om skapande av värdefulla okonventionella metoder/idéer sammantaget med okonventionellt användande av materiella tillgångar på taktisk, operativ och/eller strategisk nivå som tillika utgör variabelns operativa indikatorer.

Argentina, generellt, visade prov på att man undvek risktagande vilken UM menar borgar för att kreativiteten frodas. Inrikespolitiskt gjordes försök att undvika kritik mot militärens beslut och genomförande. Militären gjorde konventionella val och kreativiteten blev hämmad (Middlebrook, 2022, s. 101). General Galtieri menade att armén borde lösa ut slaget om öarna utan att riskera flottan och flygvapnet. Generalen ansåg vidare att armén var tillräcklig stark för uppgiften och kopplat till UM är generalens syn inom ramen för UMs faktor- engagemang genom att inte tilldela resurser (Middlebrook, 2022, s. 329).

I det teoretiska utgångsläget förfogade Argentina över ett större antal flygplansskrov än vad britterna förfogade över under konflikten då britterna hade begränsad förmåga att transportera flygplan till konfliktområdet. Det krävdes kreativitet av Argentina att bemästra utmaningen om planering och framtagandet av den mest efterfrågade förmågan, sjömålsbekämpning, som endast återfanns på fastlandet med anflygningsavståndet 700km. (Marr, 1988, s. 28). Kopplat till taktisering i det tidiga skeendet av konflikten visar Argentina på kreativitet genom att okonventionellt nyttja transportflygplan, Boeing 707, för spaningsuppdrag mot flottstyrkan som kom från Storbritannien baserat på flygplanets räckvidd (Middlebrook, 2022, s. 84). Argentinas flygvapen förfogade vid tiden över renodlade spaningsflygplan som kom att spela stor roll under senare del av konflikten (Marr, 1988, s. 55).

Två argentinska piloter i en Hercules visade på kreativitet genom att man avlyssnade kommunikationen mellan flygledartornet i Stanley som mottog radiotrafik från Pebble Island under tiden man genomförde radarövervakning av brittiska fartyg. På Pebble Island befann sig en argentinsk officer på en bergstopp observerandes brittiska fartygen och en grupp Sea Harriers. Informationen ledde fram till att en fyrgrupp Skyhawks medgavs anflygning under radiotystnad mot fartygsgruppen (Middlebrook, 2022, s. 266).

Argentinska förbanden led av fokus på hierarkier vilket enligt UM är förödande för kreativiteten (Middlebrook, 2022, s. 376).

Utmaningar med hierarkier och respekt menar UM är negativt för faktorn kreativitet och två argentinska piloter som ansåg att deras uppdrag var för komplicerat samt var missnöjda med faktum att flyga med marinpiloter. Därmed underpresterade man direkt mot denna faktor då piloterna ansåg sig tvingade att tjänstgöra med marinpiloterna från högre ort som underströk avsikten med synergin av mixade förband vid attackuppdrag mot de brittiska hangarfartygsstyrkan. (Middlebrook, 2022, s. 308)

Sammanfattningsvis påvisar fallet att Argentinas försök till kreativitet är ett misslyckande även om man lyckas vid ett fåtal tillfällen. Britterna presterade bättre överlag jämfört med Argentina inom faktorn kreativitet. Logistik var ett av områdena som man presterade bättre än argentinarna och man gjorde det genom att finna kreativa lösningar vilket gjorde skillnad (Olsen, 2010, s. 230). De operationella indikatorerna är bekräftande och dess förekomst bedöms som hög. Kreativiteten i det argentinska flygvapnet med nyttjande av okonventionella metoder och materiel medför inte att argentinarna presterar bättre än britterna. Ur ett luftmaktsperspektiv är det ett argentinskt misslyckande och påverkansgraden bedöms därmed som låg inom kreativiteten.

Oberoende variabel	Förekomst	Påverkansgrad
Kreativitet	Hög	Låg

Variabel Självförsörjning och Externt stöd

Pashakhanlous och UMs syn på variabeln *självförsörjning och externt stöd* är uppdelad i delfaktorerna nationell egenproduktion och externt stöd inom relevanta områden samt att upprätthålla tillräcklig militär utbildning, erfarenhet och yrkesexpertis samt samarbeten som tillika utgör variabelns operativa indikatorer.

Faktorn är vital särskilt ur perspektivet längre konflikt eller krig.

Det argentinska beslutet att invadera fattades utan förväntningar om militär vedergällning från Storbritannien. Argentinska ledningen räknade med att den goda relationen till Reaganadministrationen garanterade amerikansk neutralitet om man mot förmodan stödde invasionen (Paul, 1994, s. 157). Neutraliteten varade i en månad och efterföljdes av ett stöd för Storbritanniens favör och kopplat till UMs andra faktor förödande (Hezsely, 1988, s. 2).

Bidragande till Argentinas fall låg förutom nämnda uteblivna stödet från Amerika där sjöblockaden av Falklandsöarna var förödande för Argentinas förmåga i konflikten (Hezsely, 1988, s. 3). Omvärldens reaktioner var entydiga – Argentina hade inträtt i en återvändsgränd och det fick direkta effekter med uteblivet externt stöd från sydamerikanska länderna förutom Chile. Ryssland valde likt övriga omvärlden att stå neutrala och följa utvecklingen (Paul, 1994, s. 158).

Frankrikes vapenbojkott mot Argentina samt att de dessutom försåg britterna stridsflygplan av samma typ som Argentina syftande att Royal Air Force kunde träna mot dem var ytterligare utmaningar för Argentina (Chant, 2001, s. 27).

Pashakhanlous UM menar att självförsörjningen är vital om externt stöd (Pashakhanlou, 2021, s. 11). Argentina hade inhemsk flygplansproduktion men utbildning av piloter visade på svagheter under konflikten genom att flygvapenpiloter saknade utbildning i sjömålsstrid till skillnad från piloterna från marinen som däremot saknade utbildning för markmålsbekämpning (Middlebrook, 2022, s. 126). Även brister inom pilotutbildningen rörande flygammunition var bristfällig och resulterade i trots fartygräff, ingen efterföljande explosion då flygplanen flög på för låg höjd för ammunitionstypen (Middlebrook, 2022, s. 244) Luftvärnet saknade grundläggande utbildning i flygplansigenkänning och rapporterades bekämpa eget flyg i tron att det var brittiskt flyg (Middlebrook, 2022, s. 130).

Sammanfattningsvis påvisar fallet att Argentina misslyckats inom externt stöd i konflikten och självförsörjning vilket bidrar ingalunda till framgång syftandes att väga upp misslyckat externt stöd. De operationella indikatorerna är bekräftande men av negativ natur och dess förekomst bedöms därmed som låg.

Självförsörjning och externt stöd med tillhörande indikatorer visar att argentinarna underpresterar kontra britterna. Ur ett luftmaktsperspektiv är det ett argentinskt misslyckande och påverkansgraden bedöms därmed som låg.

Oberoende variabel	Förekomst	Påverkansgrad
Variabel Självförsörjning och externt stöd	Låg	Låg

Variabel Engagemang

Pashakhanlous och UMs syn på variabeln *engagemang* handlar om allmänhetens försvarsvilja samt moralen inom väpnade styrkornas vidare andel ekonomiska och militära resurser som dedikerades konflikten som tillika utgör variabelns operativa indikatorer. Avslutningsvis består engagemang om militära förluster som staten kan tolerera i relation till befolkningsantalet.

Militärjuntan i Argentina hade gravt misslyckats med de ekonomiska såväl som de människorättsliga aspekterna i landet vilket medförde att ett krig skulle förena nationen och rädda styret av landet (Paul, 1994, s. 160). Militären ansåg att våld var enda alternativet i konflikten och sökte stöd för detta i opinionen (Chant, 2001, s. 37). Viljan från argentinska folket var stort för Falklandsöarna vilket medförde att mobiliseringen av samhället gav en tydlig indikation på öarnas betydelse för den argentinska opinionen (Middlebrook, 2022, s. 293). En rad händelser gav indikationer på att under konflikten var militärjuntans engagemang lågt oaktat ambitionen att kriget skulle förena nationen. Enheterna som skickades till öarna var för svaga än vad uppgiften krävde enligt argentinska befälhavare på öarna (Middlebrook, 2022, s. 86). Engagemanget på lägre nivåer inom luftstridskrafterna visade till skillnad från de högre nivåerna ingalunda brist på mod och tapperhet under striderna över öarna (Middlebrook, 2022, s. 262). Även stridsviljan bland styrkorna var hög.

'There was no need for speeches. From the beginning we knew how important the Malvinas were. It was a kind of love; we were going to defend something that was ours.' (Middlebrook, 2022, s. 97).

I krig kan engagemang gå över styr i iver över strävan mot resultat.

"These costly air attacks caused no British casualties, but Lieutenant-Colonel Piaggi says that they were a great morale booster for his men, although he admits the Argentine pilots were 'almost killing themselves with those suicidal missions'" (Middlebrook, 2022, s. 293).

Sammanfattningsvis påvisar fallet att Argentina hade engagemang om än i olika omfattning på de olika nivåerna. Operationella indikatorerna är därmed bekräftande och dess förekomst bedöms därmed som hög.

Engagemanget inom argentinska flygvapnet innehållande allmänhetens försvarsvilja samt moral inom väpnade styrkorna samt vidare andel ekonomiska och militära resurser som dedikerades konflikten medförde inte att argentinarna presterade bättre än britterna. Ur ett luftmaktsperspektiv är engagemanget genom moral och vilja stark och påverkansgraden bedöms därmed som hög.

Oberoende variabel	Förekomst	Påverkansgrad
Variabel Engagemang	Hög	Hög

Variabel Underrättelse

Pashakhanlous och UMs syn på variabeln *underrättelse* menas förmåga av genomföra informationsinhämtning om miljön samt fiendens förmågor, mål, placering samt svagheter och styrkor samt vidare förmåga till nekande av motståndarens informationsinhämtning genom kamouflage, vilseledning, skenmål vilket sammanfattningsvis tillika utgör variabelns operationella indikatorer.

Argentinas underlägsenhet inom underrättelse och taktiska förmåga till förvarning var bristfällig vilken utgjorde begränsning av argentinska flygvapnets förmåga att bedriva offensiva och defensiva operationer (Paul, 1994, s. 147). Argentinas styrkestruktur var otillräcklig för att utkämpa kriget. Styrkorna var bristfälliga i fråga om maritim spaning, lufttankning, luftburen tidig varning (AEW) och elektronisk underrättelsetjänst (ELINT) (Hezsely, 1988, s. 21).

Argentinska flygvapnet plågades under hela konflikten av bristen på god spanings- och underrättelsesdata (Hezsely, 1988, s. 18).

Argentinarna försökte tappert övervinna glappet inom förmågan havsövervakning och underrättelseinhämtning (Hezsely, 1988, s. 16) genom att nyttja obebäpnade Boeing 707 transportflygplan för havsövervakning (Middlebrook, 2022, s. 84).

Argentinarna visade förmåga på god vilseledningsförmåga genom att exempelvis anflyga med Mirageplan från fastlandet syftandes att simulera en lågt inkommande attack. Redan vid första kontakten med brittiska Sea Harriers vek planen av mot hemmabasen, en taktik att vilseleda motståndaren som användes vid upprepade tillfällen (Middlebrook, 2022, s. 319). Argentina uppvisade förmåga att binda Sea Harriers vid luftstrid för att samtidigt genomföra lyckade anfall med Daggers, ett attackflygplan (Middlebrook, 2022, s. 320).

Sammanfattningsvis var Argentina underlägsna britterna inom underrättelseinhämtning och förmåga om förnekande av motståndarens inhämtningsförmåga vilket medförde undermåliga möjligheter att genomföra offensiva samt defensiva operationer (Paul, 1994, s. 147).

De operationella indikatorerna är bekräftande och dess förekomst bedöms därmed som hög. Underrättelsefaktorn inom argentinska flygvapnet med tillhörande indikatorer visar att Argentina underpresterar underrättelsemässigt. Ur ett luftmaktsperspektiv är det ett argentinskt misslyckande och påverkansgraden bedöms som låg.

Oberoende variabel	Förekomst	Påverkansgrad
Variabel Underrättelse	Hög	Låg

Variabel Spridning och kraftsamling

Pashakhanlous och UMs syn på variabeln *Spridning och kraftsamling* handlar om förmåga till spridning av luftstridskrafterna för att undgå bekämpning samt kraftsamling sker temporärt, snabbt och effektivt som tillika utgör variabelns operativa indikatorer.

Argentinska flygvapnet förekom på tre platser på Falklandsöarna samt vid fyra baser på fastlandet och till skillnad mot Storbritannien saknade man hangarfartyg med tillhörande flygbaseringsmöjlighet. Argentina saknade förmåga till banreparation efter genomfört anfall vilket ansågs vara en brist (Middlebrook, 2022, s. 113). Endast flygfältet vid Stanley hade hårdgjord yta vilket medgav basering av kvalificerat stridsflyg vilket hämmade spridningsmöjligheterna (Olsen, 2010, s. 217). Övrigt mindre kvalificerat flyg och helikoptrar hade bättre möjligheter att basera på öarna på mindre gräsfält (Olsen, 2010, s. 371).

Det argentinska flygvapnet utövade kraftsamling över tiden mot britternas flygvapen, RAF. Under konflikten planerades minst ett femtiotal kraftsamlingar med flyg både från Falklandsöarna och fastlandet. För genomförandet lyckades argentinarna med ett tjugotal och de övriga misslyckades av olika anledningar (Middlebrook, 2022, s. 122). Man lyckades vid minst ett tillfälle under en gemensam operation med marinen och fallskärmsjägerförband upprätta lokalt sjö- och luftherravälde att fälla trupp i närheten av brittisk trupp (Middlebrook, 2022, s. 329). I början av maj lyckas argentinarna kraftsamla femton flygplan för en operation men dessvärre lyckas britterna bekämpa tio flygplan. Kontentan är att man lyckades med uppsättandet av kraftsamlingen men verkan utebliv under konflikten (Marr, 1988, s. 38). Trots att Argentina lyckades till del med flygvapnets gemensamma sjömålstrid så förlorades luftkriget. Argentinska flygvapnet lyckades aldrig skjuta ner Sea Harrier plan under hela konflikten. (Marr, 1988, ss. 36–37).

Sammanfattningsvis ur ett luftmaktsperspektiv visas att faktorns operationella indikatorer är bekräftande och förekomst bedöms som hög. Argentinas utmaning inom faktor återfinns i förmågan till kraftsamling samt lång anflygning från fastlandet samt begränsat antal flygfält på öarna. Utmaningarna ger en negativ effekt på påverkansgraden som blir låg.

Oberoende variabel	Förekomst	Påverkansgrad
Variabel Spridning och kraftsamling	Hög	Låg

Variabel Slå mot sårbara militära mål

Pashakhanlous och UMs syn på variabeln *Slå mot sårbara militära mål* handlar om att fokuserat slå mot sårbara militära mål baserat mot kostnad/nyttoanalys som tillika utgör variabelns operativa indikatorer. Fokuset beror på att Argentina är den underlägsna parten och skall enligt UM hushålla med egna resurser till förmån för uthållighet under konflikten.

Vid upprepade tillfällen under konflikten förlorade man stora volymer personal och materiel i operationer som empirin menar inte var svaga eller planerades enligt UM kostnadsnyttoanalys. Flygvapnet lyckades slå ut en civilflaggad supertanker i juni månad till kostnaden av trettiofem flyguppdrag i en och samma operation och vidare förlorades flygvapnet två bombflygplan inklusive flygande personal i densamma. Under maj månad lyckades flygvapnet genomföra 186 bomb och spaningsuppdrag från de tre flygfälten på Falklandsöarna men kostnaden var att samtliga 24 flygplan blev nedskjutna eller utslagna av brittiska specialförband (Middlebrook, 2022, s. 442).

Statistiken är tydlig gällande att slå mot sårbara mål. Mer än hundrafemtio argentinska Skyhawk flygplan och Dagger flygplan beordrades för sjömålsstrid. Runt hundra av dessa nådde målområdet och lyckades sammantaget fälla elva bomber som träffade sina mål. Resultatet var att man sänkte ett fartyg (Middlebrook, 2022, s. 419). Vid ett annat tillfälle förlorade Argentina 11 attack flygplan utan att lyckas sänka brittiska fartyget Ardent (Anderson, 2002, s. 9).

Utslagningen av brittiska containerfartyget Atlantic Conveyor är ett bra exempel på en lyckad attack men med omfattande höga kostnader för Argentina. I detta fall förlorade Argentina tre flygplan och tre besättningsmän (Middlebrook, 2022, s. 270).

Sammanfattningsvis ur ett luftmaktsperspektiv visas att faktorns operationella indikatorer bekräftande men av negativ natur och dess förekomst bedöms som hög att slå mot sårbara militära mål med avsaknad av framgång inom kostnad/nyttoanalys och därmed förblir påverkansgraden låg.

Oberoende variabel	Förekomst	Påverkansgrad
Variabel Slå mot sårbara militära mål	Hög	Låg

5.2.3 Sammanfattning av studiens analysresultat i Falklandskriget 1982.

Oberoende variabel	Förekomst	Påverkansgrad
Kreativitet	Hög	Låg
Självförsörjning och Externt stöd	Låg	Låg
Engagemang	Hög	Hög
Underrättelse	Hög	Låg
Spridning och kraftsamling	Hög	Låg
Slå mot sårbara militära mål	Hög	Låg

Tabell 7: Översiktlig sammanfattning av analysresultat, Falklandskriget 1982.

5.3 Resultat för studiens forskningsfråga

Studiens forskningsfråga:

Vilken förklaringskraft har Heydarian Pashakhanlous luftmaktsteori *The Underdogs Model* (UM) ur en asymmetrisk kontext på två olika historiska luftkrigsfall i asymmetrisk kontext?

Resultat på studiens forskningsfråga är:

Heydarian Pashakhanlous luftmaktsteori *The Underdogs Model* (UM) kan förklara Tyskland och Argentinas användande av luftmakt i studiens två fall.

6 Diskussion

Kapitlet omfattar resultatdiskussion där resultatet sätts i sitt sammanhang och metoddiskussion som resulterar i resonemang kring vald metod och fallstudiedesign. Vidare presenteras slutsatser och avslutningsvis presenteras förslag till fortsatt forskning inom ämnet.

6.1 Resultatdiskussion

Analysen av flyganfallet mot Bari visar att Tyskland presterade bättre inom samtliga av Pashakhanlous oberoende variabler kontra de allierades prestationer. Resultatet för påverkansgraden blev påfallande, samtliga oberoende variabler bedömdes ha haft hög inverkan på Tysklands framgång. Pashakhanlous menar att samtliga variabler är lika värda och därmed bör samtliga uppvisa ett högt värde inom påverkansgrad för att förklara Pashakhanlous teori. Tyskland var den svagare parten och presterade bättre i konflikten. Tysklands och Luftwaffes utfall med sex höga värden för påverkansgrad till att teorin förklarar resultatet av luftmaktsanvändning i anfallet mot Bari enligt tabell 5 i kapitel 4.5. Teorin påvisas tillförlitlig för det undersökta fallet.

Analysen av Falklandskriget visar att Argentina presterade sämre inom samtliga utom ett av Pashakhanlous oberoende variabler i jämförelse med Storbritannien. Resultatet för påverkansgraden blev påfallande, fem av sex oberoende variabler bedömdes ha haft låg inverkan på Argentinas framgång i konflikten. Endast inom variabeln engagemang presterar Argentina en hög förekomst samt ett högt värde för påverkansgrad. Pashakhanlou menar att samtliga variabler är lika värda och därmed bör samtliga uppvisa ett lågt värde inom påverkansgrad för att förklara Pashakhanlous teori. Argentina var den svagare parten och presterade sämre i konflikten. Argentinas utfall med fem låga värden för påverkansgrad till att teorin förklarar resultatet av luftmaktsanvändning i Falklandskriget enligt tabell 5 i kapitel 4.5. Teorin påvisas tillförlitlig för det undersökta fallet.

Jämförelsevis visar det sig att Tyskland till skillnad från Argentina uppfyller UM faktorer. Fallen har likheten med att båda nämnda parter var den part som initierade konflikterna.

Sammanfattningsvis har det här under studien framkommit faktorer och frågeställningar som inte omhändertogs av Pashakhanlous luftmaktsteori. Faktorerna kan ha inverkan på utfallet av studien. Faktorerna är:

Underskattning

De allierade underskattade tyskarna vilket kan utläsas av citat i kapitel 1 som kan vara den viktigaste faktorn till första fallet. I andra fallet är faktorn av vital betydelse för Argentina som underskattade Storbritannien och inte planerat för en retaliation som var av stor betydelse för utgången av konflikten.

Statsskick

UM belyser inte statsskickets betydelse för exempelvis engagemanget. Hur påverkas engagemanget av militära diktaturer likt Tyskland och Argentina?

Gemensamma operationer

Enligt doktrin för gemensamma operationer (DGO) anser svenska Försvarsmakten att det är vitalt för svagare part att strida med fler än en stridskraft i syfte att skapa större effekt (Försvarsmakten, 2020, s. 25). Vilken betydelse har fenomenet gemensamma striden för den svagare parten i en asymmetrisk konflikt?

Överraskning

Överraskning inom krigsföringens principer måste övervägas över tiden menar DGO (Försvarsmakten, 2020, s. 128). Hur fenomenet överraskning påverkar utfallet av en asymmetrisk konflikt?

6.2 Metoddiskussion

Valet föll på teoriprovande fallstudie med teori samt provande fall i fokus. Kvalitativ textanalys blev vald som lämplig metod när det innehåll som eftersöks i texten skulle tolkas genom analysverktyg från teorin. Styrkan med kvalitativ textanalys innebar att författaren till studien ställde frågor om texten och tolkade textmaterialet för att få svar på frågorna samt de kausala sambanden åskådliggörs (Esaiasson *et al.*, 2017, s. 211). Styrkan med fallstudien är att den uppfattas fungera väl där man föredrar att genomföra en intensiv och detaljerad granskning av fall, i denna studie två konflikter (Bryman, 2018, s. 97). Styrkan med analysverktyget som presenterades i avsnitt 4.4.2, Studiens analytiska ramverk, var till att ställa frågor till texten genom att förhålla sig till teman i de data som tolkades med fokus på innehållet efter hur de operationella indikatorerna på respektive fall representerades vilken säkerställde studiens reliabilitet (Bryman, 2018). Valet av fall var en utmaning då tidigare ej provade fall skulle undvikas studien. Vidare är det en styrka att fallen utgår från en svagare part som presterar väl och ökar chansen till framgång samt ett fall med en svagare part som underpresterar och misslyckas med sin strävan i framgång. Källkritiken har omhändertagit genom att empirin som legat till grund för studien är sprungen ur samtliga parter perspektiv. Studien innehöll två asymmetriska underdog fall vilket gav en hög validitet för slutresultatet. Studies syfte var att pröva teorin och analysen visar på tillräckligt tydliga resultat vilka kan ligga till grund för slutsatser med möjlighet att producera ny kunskap om Pashakhanlou UM.

6.3 Sammanfattning och slutsatser

Studiens slutsats är att UM har påvisat hög förklaringskraft i båda redovisade fall, dels på underdoggen Argentina under Falklandskriget, dels underdoggen Tyskland vid anfallet mot Bari. Faktorer som bedömt påverkar utfall utanför UM faktorer har identifierats och ett resonemang presenteras i resultatdiskussionen. Avsaknad av, samt nyttan med luftmaktsteorier med fokus på asymmetriska konflikter har påvisats av studien. Frånvaro av faktorer kopplat till UM har identifierats och resoneras i kapitel 6.1

6.4 Fortsatt forskning

Förklaringskraften har studerats i studien. Forskningsfrågan är besvarad och forskningsresultat är presenterat. Författaren anser att framtida studier bör utvärdera användbarheten av UM genom att utsätta den för omfattande prövning och bedöma hur väl den står sig jämfört med befintliga teorier inom luftmaktsfären, likt Douhets teori om strategisk bombning, Boyds ODDA-loop, Wardens femringmodell, Papes teori om påtryckning och/eller Clarkes SPOT-paradigm.

Faktorernas värde i UM inbördes och i sammansatta grupper har ej studerats vilket bör göras i fortsatt forskning i syfte att utröna dess relationer och vidare om alla faktorer verkligen har ett värde för prövade fall.

De identifierades nya faktorerna som presenteras i resultatdiskussionen anser författaren även skall utvärderas i framtida studier i syfte att utveckla luftmaktsteorier för småstater.

I en samtida kontext visar Rysslands invasionskrig mot Ukraina på luftmaktens vitala behov i krig. Invasionskriget aktualiserar behovet av fortsatt forskning på luftmaktsteorier för småstater vid asymmetrisk krigföring inte minst ur sett svenskt perspektiv. Om fortsatta forskningen ytterligare stöder UM kommer det att skapa starkare incitament för underdogs att anta modellen för att lyckas i en asymmetrisk miljö. Incitamentet för UMs genomförande i praktiken kräver att småstaten kollektivt planerar och genomför, syftades till att bidra och förstärka, de sex övergripande faktorer som teorin betonar. Endast då kan underdogens gemensamma taktiska, operativa och strategiska mål uppnås och motståndarens mål förnekas till så låg kostnad som möjligt - kännetecknen för framgång.

7 REFERENSER

Anderson, D. (2002) *The Falklands War 1982*. Oxford: Osprey (Essential histories, 15).

Arreguín-Toft, I. (2001) 'How the Weak Win Wars: A Theory of Asymmetric Conflict', *International Security*, 26(1), ss. 93–128.

<https://doi.org/10.1162/016228801753212868>. (Hämtad: 23-08-22).

Atkinson, R. (2007) *The day of battle*. Henry Holt and Company.

<http://archive.org/details/dayofbattlewarin00atki> (Hämtad: 23-09-01).

Badsey, S., Havers, R.P.W. and Grove, M.J. (eds) (2005) *The Falklands conflict twenty years on: lessons for the future*. London New York: Frank Cass (Sandhurst conference series).

Bryman, A. (2018) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Upplaga 3. Translated by B. Nilsson. Stockholm: Liber.

Chant, C. (2001) *Air war in the Falklands, 1982*. Oxford: Osprey Aviation.

Conant, J. (2020) *The great secret: the classified World War II disaster that launched the war on cancer*. First edition. New York: W. W. Norton & Company.

Clarke, R.S. (2001) *Strategy, air strike and small nations*. RAAF Base Fairbairn: Aerospace Centre.

Douhet, G. and Ferrari, D. (2019) *The command of the air*. Air University Press edition. Maxwell Air Force Base, Alabama: Air University Press.

Echternkamp, J. (ed.) (1990) *Germany and the Second World War*. Oxford : New York: Clarendon Press ; Oxford University Press.

Esaiasson, P. et al. (2017) *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Femte upplagan. Stockholm: Wolters Kluwer.

Fadok, D.S. (1995) *John Boyd and John Warden: Air Power's Quest for Strategic Paralysis*. Alabama: Air University Press.

Faguet, G.B. (2005) *The war on cancer: an anatomy of failure, a blueprint for the future*. Dordrecht: Springer.

Finkel, M. and Tlami, M. (2011) *On flexibility: recovery from technological and doctrinal surprise on the battlefield*. Stanford, California: Stanford Security Studies.

Försvarsmakten (2020) *Doktrin för gemensamma operationer (DGO)*.

Garden, T. (1983) 'Air Power, the Falklands, and the Principles of War', *Aerospace Historian*, Vol 30, ss. 246–253.

Hanjie, C.B. (2014) 'Air Power and Small States', *Pointer, Journal of the Singapore Armed Forces*, ss. 54–62.

Hezsely, C.B. (1988) *Argentine Air Power in the Falklands War*: Fort Belvoir, VA: Defense Technical Information Center. <https://doi.org/10.21236/ADA202551>. (Hämtad: 23-09-18).

Hoyt, E.P. (2002) *Backwater war: the Allied campaign in Italy, 1943-1945*. Westport, Conn: Praeger.

Liddell Hart, B.H. (1991) *Strategy*. 2nd rev. ed. New York, N.Y., U.S.A: Meridian.

Mack, A. (1975) 'Why Big Nations Lose Small Wars: The Politics of Asymmetric Conflict', *World Politics*, 27, ss. 175–200. [\(Anderson, 2002, p. 9\)](#). (Hämtad: 23-08-21).

Marr, J. (1988) *War in the Falklands: Perspectives on British Strategy and Use of Air Power*. ALABAMA: MAXWELL AIR FORCE BASE.
<https://apps.dtic.mil/sti/citations/ADA202643> (Hämtad: 23-09-21).

Meilinger, P.S. (2003) *Airwar: theory and practice*. London; Portland, OR: Frank Cass (Cass series--studies in air power, 14).

Metz, S., Johnson, D.V., and Ii (2001) *Asymmetry and U.S. Military Strategy: Definition, Background, and Strategic Concepts*: Fort Belvoir, VA: Defense Technical Information Center. <https://doi.org/10.21236/ADA392257> (Hämtad: 23-08-21).

Middlebrook, M. (2022) *Argentine Fight for the Falklands*. Pen and Sword.

Morra, F. (2014) *Top secret: Bari, 2 dicembre 1943 : la vera storia della Pearl Harbor del Mediterraneo*. 1. ed. Roma: Castelvecchi.

Niderost, E. (2001) 'Deadly Luftwaffe Strike in the Adriatic', *World War II*, 2001.
<https://www.proquest.com/docview/222338609/fulltextPDF/D9FD129B966E4754PQ/1?accountid=8325> (Hämtad: 23-09-13).

Olsen, J.A. (ed.) (2010) *A history of air warfare*. 1. ed. Washington, D.C: Potomac.

Olsen, J.A. (ed.) (2018) *Routledge handbook of air power*. London; New York: Routledge Taylor & Francis Group.

Orange, V. (1992) *Coningham: a biography of Air Marshal Sir Arthur Coningham, KCB, KBE, DSO, MC, DFC, AFC*. Washington, D.C: Center for Air Force History.

Paul, T.V. (1994) *Asymmetric conflicts: war initiation by weaker powers*. Cambridge ; New York, NY: Cambridge University Press (Cambridge studies in international relations, 33).

Pape, R.A. (1996) *Bombing to win: air power and coercion in war*. Ithaca, N.Y: Cornell University Press (Cornell studies in security affairs).

Pashakhanlou, A.H. (2021) 'The Underdog's Model: A Theory of Asymmetric Airpower', *AIR & SPACE POWER JOURNAL*, ss. 6–22.

Smedberg, M. (2001) *Militär ledning: från Napoleonkrigen till Bosnienkrisen*. Lund : Historiska media.

Sun, Z. (2015) *Sun Zis krigskonst*. [Ny utg.]. Translated by B. Pettersson, K.B. Ooi, and H. Friman. Stockholm: Santérus.

Warden, J. (2014) *The Air Campaign: Planning For Combat*. Pickle Partners Publishing.

Westberg, J. (2021) *Svenska säkerhetsstrategier: teori och praktik*. Andra upplagan, Upplaga 2:1. Lund: Studentlitteratur.